

การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นายศิริวัฒน์ จันทร์เพชร

หอสมุดสถาบันราชภัฏมหาสารคาม
วันรับ.....
วันลงทะเบียน.....
เลขทะเบียน..... ๑. 178439
เลขเรียกหนังสือ..... 371.74 ค378 ก 2551

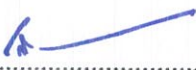
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

๓.3

พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

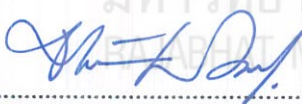
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผศ.ยุพาศรี ไพรวรรณ)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์พชณี บุระพันธ์)

..... ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยสอบวิทยานิพนธ์
(ดร.สมบัติ ฤทธิเดช)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิการสอบวิทยานิพนธ์
(อาจารย์จีระนัน เสนาจักร์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
วันที่.....เดือน..... 11 ส.ค. 2551 พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา
แนะแนวทางที่ถูกต้องจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ยุพาศรี ไพรวรรณ อาจารย์พัชนี บุระพันธ์ คณะกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์เลิศอิสระ
สุระสิทธิ์ ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา อาจารย์ษมาวดี สุวรรณจิตติ
ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของข้อความ ผู้อำนวยการพิมพ์ ภูโอบ
ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ ที่กรุณาให้คำแนะนำ
ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จด้วยดี และอาจารย์พัชนี บุระพันธ์
ที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่พึงมีจากการศึกษาวิจัยในฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็น
กตัญญูตา แต่คุณบิดา-มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย

ศิริวัฒน์ จันทร์เพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เรื่อง การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์
เขต 1

ผู้วิจัย นายศิริวัฒน์ จันทร์เพชร **ปริญญา** ค.ม.(การบริหารการศึกษา)

กรรมการที่ปรึกษา ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ ประธานกรรมการ
ผศ.ยุพาศรี ไพรวรรณ กรรมการ
อาจารย์พัชณี บุระพันธ์ กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดและผลของการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม
แบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
เท่ากับ .96 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียน
จากสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางที่นำเสนอโดยเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and
Morgan) ประกอบด้วยผู้บริหาร 70 คน ครูผู้สอน 307 คน และผู้ปกครองนักเรียน 379 คน
รวมทั้งสิ้น 756 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมือง
กาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า สถานศึกษามี
การดำเนินการ ตามกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การเฝ้าระวัง ตรวจค้น ตรวจสอบสุขภาพนักเรียน

ด้วยวิธีการแจ้งข่าวสารด้วยตัวแทนนักเรียน การจัดสายตรวจ หรือสารวัตรนักเรียน การตรวจสุขภาพของนักเรียนประจำปี มีการตรวจเยี่ยมทั้งในและนอกสถานที่ โดยสถานศึกษาได้จัดกิจกรรม To Be Number One จัดสภาพแวดล้อมที่ สะอาด ร่มรื่น โลง มีชุมชนคุณงามความดี การปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดย สถานศึกษาได้จัดตั้งเครือข่ายคอยสอดส่องพฤติกรรมนักเรียน ประกอบด้วยมีครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง และกิจการนักเรียนและฝ่ายพยาบาล เป็นเครือข่ายให้คำแนะนำช่วยเหลือ และการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน โดย สถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายบุคลากรที่เป็นส่วนร่วม คือ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น รองลงมา คือ ครูฝ่ายปกครอง / กิจการนักเรียน และฝ่ายพยาบาล / ฝ่ายแนะแนว ตามลำดับ

2. การดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านการป้องกันปัญหายาเสพติด สถานศึกษาจัดให้มี ครู/เจ้าหน้าที่ ในการตรวจสอบนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีชมรม To Be Number One และมีตัวแทนนักเรียนแจ้งข่าวสารในการเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดในสถานศึกษา ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ โดยรวม พบว่า สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมโรงเรียนสีขาวตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ มีแกนนำนักเรียน / หัวหน้าห้องช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงและมีการคัดกรองนักเรียนเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง

TITLE : The Prevention of Prevention and Improvement on Drugs Problem
in Mueang District Schools under Kalasin Educational Service Area
Zone 1.

AUTHOR : Siriwat Chanphet **DEGREE** : M.Ed. (Educational Administration)

ADVISOR : Assist.Prof.Dr. Kriagsak Praiswan Chairman
Assist.Prof.Yupasri Praiswan Committee
Miss. Phatchanee Buraphan Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2008

ABSTRACT

The research purposes were to study the prevention and improvement for performance of problem in School of Mueang Kalasin Education Service Area 1. on status of sampling. The research tool was a 5- point Linker's rating scale questionnaire with 0.96 Reliability value. The Sample consisted of administrators, teachers and parents in school of Mueang Kalasin Education Service Zone 1. The sampling used for this research on Stratified Random Sampling, by sampling size and personal rank of Krejcie and Mueang Consisted of 70 administrators , 307 teachers , 379 parents add up 756 samplings. The Statistics used for measurement and data analysis were : percentage, mean, standard deviation. The main research findings are summarized as follows ;

1. It is found that the performance of drug prevention and drug problem solving within the educational institutions in Muang district, Kalasin province, which is under The office of Kalasin Educational Service Area 1, has been taking in actions according to the specified activities, for example, the observation, the inspection, the health examination, the notification of student representatives, the arrangement of student inspectors, the annual

student health examination, the inside and outside visit. The educational institutions arrange the activities regarding to the campaign of 'To Be Number One', the clean environment, the sport field community, the adjustment of school environment. The inspecting network of student behavior, which consists of advisors, class teachers, governing teachers, student committees, nurse sections, is set for giving helps and some suggestions. Refer to the leader community network, the educational institutions has created cooperative personnel network, for instance, advisors, class teachers, governing teachers, student committees, nurse sections and counselors consecutively.

2. It is found that the entirely performances of drug prevention and drug problem solving in the educational institutions within Muang district, Kalasin province, which is under The office of Kalasin Educational Service Area 1, has been classed as a highest level in some aspects which are as follows: the aspect of drug addict prevention; the educational institutions have arranged teachers and officers to inspect any group of risky students, the clubs of 'To Be Number One' are set, the student representatives are grouped to take care of the spreading out of drug addict within the educational institutions. For the entirely aspect of drug problem solving within the educational institutions, it is found that the educational institutions have arranged the white school activities along with the way of Buddhism School which is normally leaded by students, class leaders and some selected students to help any of risky students.

สารบัญ

หัวเรื่อง

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
ABSTRACT	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด	8
สภาพทั่วไปที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติด	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
งานวิจัยในประเทศ	42
งานวิจัยในต่างประเทศ	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	50

หัวเรื่อง

หน้า

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
วัตถุประสงค์การวิจัย	72
วิธีดำเนินการวิจัย	72
สรุปผลการวิจัย	73
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	83
ประวัติผู้วิจัย	94

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน	28
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์	49
3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อำเภอเมืองกาฬสินธุ์	55
4 การดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา เขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์โดยภาพรวม	56
5 การดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์	58
6 ผลการประเมินระดับการปฏิบัติในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในภาพรวม	60
7 ผลการประเมินระดับการปฏิบัติในการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1	62
8 ผลการประเมินระดับการปฏิบัติด้านการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1	66
9 ผลการประเมินระดับการปฏิบัติในการดำเนินการประเมินผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1	70

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย	3
2	กระบวนการดำเนินงานของครูแนะแนว / ฝ่ายปกครอง	38

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย ณ ศาลาศิวลาลัย สวนจิตรลดา วันพุธที่ 4 ธันวาคม 2545 “..... ยาเสพติดนี้มันก่อให้เกิดความเดือดร้อนหลายอย่าง โดยที่ไม่ได้ตั้งใจ ทั้งราชการ ตำรวจ โรงพยาบาล เอกชนต่าง ๆ เดือดร้อนหมดและ สิ้นเปลือง คนทั่วประเทศก็สิ้นเปลือง แทนที่จะมีเงินทอง มีทุนมาสร้างบ้านเมืองให้สบาย เจริญ แต่ต้องมาปราบปรามยาเสพติด และเสียเงินค่าดูแลรักษาทั้งผู้เสพยา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม 2546 : 7)

ยาเสพติดนับเป็นปัญหาที่ร้ายแรงและสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งนอกจากจะเป็นผลร้ายต่อตัวผู้เสพยาโดยตรงแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อประเทศชาติในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการสาธารณสุขด้วย ดังจะเห็นได้จากข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันเกือบทุกวันเกี่ยวกับการจับกุมผู้ลักลอบค้ายาบ้า ด้วยเหตุผลที่ซื้อขายได้ง่าย วิธีการเสพยาจึงเป็นเหตุให้แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว เข้าสู่สถานศึกษาไปยังกลุ่มนักเรียนนักศึกษา และเยาวชนที่อยากลองอยากรู้และรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ และคณะ. 2543 : 1) อาจกล่าวได้ว่ามีปัญหายาเสพติดเกิดขึ้นในทุกพื้นที่ของประเทศ เนื่องจากพบว่ามีคดียาเสพติดและผู้เสพยาเสพติดในทุกจังหวัด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2547 : 22) สำหรับยาเสพติดที่สำคัญที่แพร่ระบาดในหมู่ชาวไทยปัจจุบันมีอยู่ด้วยกัน 5 ชนิด คือ ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา แอมเฟตามีน และสารระเหย โดยสองชนิดหลังมีสถานการณ์ในการแพร่ระบาดเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาและเยาวชนนอกสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2547 : 3-4) โดยพบว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษานั้นมีจำนวนสูงขึ้น (ศรีประกาย ทัดตานนท์. 2547 : 4) และพบว่านักเรียนนักศึกษาที่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จนถึง พ.ศ. 2549 มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี

จึงเป็นที่น่าวิตกว่าจะเป็นข้อบ่งชี้ถึงอันตรายร้ายแรงบั่นทอนต่อเศรษฐกิจ ความสงบสุขในสังคม อีกทั้งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ในส่วนของบุคคลพบว่า ยาเสพติดจะทำให้สมองเสื่อม ซึมเศร้า กังวล

เดือนลอยและเป็นโรคจิต จากพิษยา นั้น ๆ ถึงแม้ว่าหลาย ๆ กระทรวง ทบวง กรม จะได้ดำเนินการตามแผนป้องกัน ควบคุมและ ปราบปรามยาเสพติด โดยความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การรณรงค์เพื่อกระจายความรู้ ข่าวสาร ไปสู่ประชาชนทั่วไป เพื่อให้ตระหนักถึงมหันตภัยและโทษของยาเสพติดอย่างมากและที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งคือ มีการแพร่ระบาดของในกลุ่มเด็กและเยาวชนวัยรุ่นที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต สมัยรัฐบาลของ ฯพณฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้มอบหมายมาตรการ และแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ขั้นแตกหัก โดยใช้นโยบายในการเตรียมการ วันที่ 16-31 มกราคม พ.ศ. 2546 และเริ่มลงมือดำเนินการ ตั้งแต่ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 ถึงวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2546 โดยรัฐบาลคาดหวังว่าจะให้ยาเสพติดลดลง ภายใน 3 เดือน (วิวัฒน์ หมั่นกันยา และ ก่อสิทธิ์ กองโหมม. 2546 : 30)

อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ก็เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยการแพร่ระบาดจะเป็นปัญหาของผู้เสพเป็นส่วนใหญ่ การแพร่ระบาดในหมู่เยาวชนและกลุ่มผู้ให้แรงงานเป็นหลัก ซึ่งในกลุ่มเยาวชนเป็นการเสาะหาจากแหล่งอื่นที่มีพื้นที่ที่อยู่อำเภอข้างเคียง สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2546 : 8-9) ได้รายงานสถานการณ์ยาเสพติดในสถานศึกษา ในส่วนของอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ระหว่าง ปี 2545- 2547 พบว่า มีนักเรียนเคยมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสารเสพติด ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการศึกษาข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ยาเสพติดได้แพร่ระบาดเข้าสู่โรงเรียนประถมศึกษาซึ่งนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากที่สุดคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมีแนวโน้มว่าจะแพร่ระบาดเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มากขึ้น ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องหาทางป้องกันและแก้ไขไม่ให้นยาเสพติดลุกลามเข้าสู่โรงเรียนมากไปกว่านี้ โดยการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนตามนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมีการเฝ้าระวัง ติดตามและรายงานผลให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบเป็นระยะ ๆ

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูสอนในสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ในการปฏิบัติตามนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียนระดับประถมศึกษา จึงมีความต้องการทำการศึกษาคำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ตามนโยบายในกรอบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ผลที่ได้จากการศึกษาจะได้เป็นข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติให้ได้ผลดียิ่งขึ้นต่อ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1

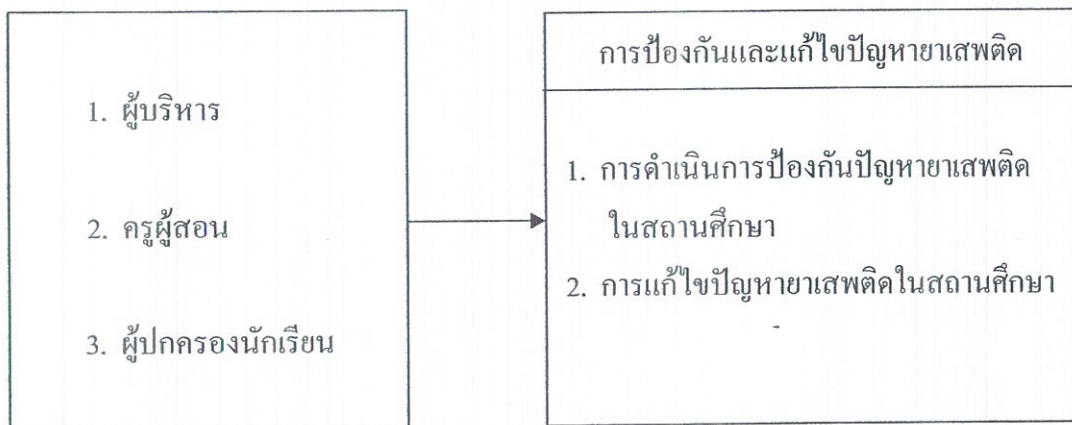
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษานโยบายและมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 27) ตามกรอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามประเด็นต่อไปนี้

1. ด้านการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ตรวจสอบสุขภาพนักเรียน
2. ด้านการตรวจเยี่ยมหอพักทั้งในและนอกสถานศึกษา
3. ด้านการปรับปรุง พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
4. ด้านการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 85 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,525 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 29,466 คน จากโรงเรียนในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2550

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 70 คน ครูผู้สอน จำนวน 307 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 379 คน รวมทั้งสิ้น 756 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย กำหนดขนาดของตัวอย่างด้วยค่าตามตารางที่นำเสนอ โดย เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 ; อ้างอิงมาจาก บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 ตัวแปรต้น คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 การดำเนินการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษา

3.2.2 การแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. **สถานศึกษา** หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1-4 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2. **ยาเสพติด** หมายถึง ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายแล้ว มีความต้องการยาหรือสารเคมีเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมในที่สุด

3. **นโยบาย** หมายถึง นโยบายการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ 10 ข้อ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ใน “สถานศึกษาปลอดยาเสพติด ในปีการศึกษา 2550”

4. **การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต** หมายถึง การให้คำปรึกษาเบื้องต้น และการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกัน การให้ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด หาวิธีช่วยเหลือและแก้ไข ปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลย เพื่อให้ นักเรียนเติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพต่อสังคม

5. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2550 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเมืองกาฬสินธุ์ 1 กลุ่มเครือข่ายโสมพะมิตร กลุ่มเครือข่ายโปงลางก้าวหน้าและ กลุ่มเครือข่ายเมืองกาฬสินธุ์ 4

6. ครูผู้สอน หมายถึง ครูฝ่ายวิชาการ และครูที่รับผิดชอบโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูล

7. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1-4 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเมืองกาฬสินธุ์ 1 กลุ่มเครือข่ายโสมพะมิตร กลุ่มเครือข่ายโปงลางก้าวหน้าและ กลุ่มเครือข่ายเมืองกาฬสินธุ์ 4 ปีการศึกษา 2550

8. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูล

9. หมู่บ้าน หมายถึง หมู่บ้านที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์

10. การดำเนินการป้องกันปัญหาสุขภาพจิต หมายถึง วิธีการหรือกิจกรรมที่ดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายในการเสพยา เพื่อยับยั้งและป้องกันการระบาดของยาเสพติด

11. การแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต หมายถึง การจัดกิจกรรมการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษา โดยยึดถือนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก

12. ด้านการเฝ้าระวัง ตรวจค้น ตรวจสอบคุณภาพนักเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารการศึกษาในการจัดกิจกรรม เพื่อสำรวจข้อมูลแจ้งเตือน ตรวจสอบ ติดตาม ดูแล และจัดระบบเพื่อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนเสพยา จำหน่าย และข้องเกี่ยวกับยาเสพติด

13. ด้านการตรวจเยี่ยมหอพักทั้งในและนอกสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบการแต่งตั้งบุคลากร เพื่อร่วมมือกันในการเข้าตรวจสอบ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับที่พักอาศัยของนักเรียน นิสิต นักศึกษา เพื่อเฝ้าระวังเกี่ยวกับการเกี่ยวข้องกับสารเสพติด ตลอดจนการใช้ที่พักเป็นแหล่งมั่วสุมในการประพฤตินอกทางที่เสี่ยงต่อการยุ่งเกี่ยวกับ สารเสพติดทุกชนิด

14. ด้านการปรับปรุง พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลสถานศึกษาให้เป็นสถานที่ที่ปลอดภัยต่อภาวะการณั้ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดทุกประเภทของนักเรียน

15. ด้านการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการควบคุม ดูแล และเฝ้าระวังการข้องเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนนักศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อเสนอเทศสำหรับการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด
  - 1.1 ความหมายของยาเสพติด
  - 1.2 ประเภทของยาเสพติด
  - 1.3 ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในปัจจุบัน
  - 1.4 สภาพทั่วไปของปัญหาการติดยาเสพติด
  - 1.5 ปัจจัยการแพร่ระบาดของยาเสพติด
2. สภาพทั่วไปที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติด
  - 2.1 สภาพปัจจุบันการแพร่ระบาดของยาเสพติด
  - 2.2 สภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา
  - 2.3 สถานการณ์และแนวโน้มการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา
3. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด
  - 3.1 นโยบาย และมาตรการด้านการป้องกันยาเสพติด ของ
กระทรวงศึกษาธิการ
  - 3.2 กลยุทธ์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในสถานศึกษา
  - 3.3 การแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดและ
นักเรียนติดยาเสพติด
  - 3.4 แนวทางการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
  - 3.5 สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

1.1 ความหมายของยาเสพติด

ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

ดำรง วาสนะสมสิทธิ์ (2536 : 15) ให้ความหมายของยาเสพติดว่า หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยการกิน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วจะทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการอยากยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง และสุขภาพทรุดโทรมลง

กรมวิชาการ (2540 : 42) กล่าวว่า สารเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุ ชนิดใด ๆ เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลางทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้ใช้สารเสพติดจะต้องเพิ่มปริมาณของสารขึ้นเรื่อย ๆ
2. เมื่อใช้ไปนาน ๆ จะทำให้เกิดความต้องการอยากเสพสารชนิดนั้น ๆ

อย่างรุนแรงระงับไม่ได้ ทำให้สุขภาพเสื่อมโทรมทั้งร่างกายและจิตใจ

3. เมื่อหยุดใช้ยาหรือถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพ จะทำให้เกิดอาการของการอยากยา เรียกว่า ลงแดงหรือเสียนยา

สรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ หรือจาก การสังเคราะห์ เมื่อนำเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีการใด ๆ เช่น กิน สูบ ดม ฉีด ฯลฯ ติดต่อกันระยะหนึ่งแล้วมีผลต่อร่างกายและจิตใจลักษณะสำคัญ เช่น มีความต้องการเพิ่มขนาดยา เพิ่มการเสพ มีความต้องการเสพยาทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง ทำให้สุขภาพทรุดโทรม ร่างกายชubbผอม มีโรคแทรกซ้อน และทำให้เกิดอาการทางโรคประสาท จิตใจไม่ปกติ

1.2 ประเภทของยาเสพติด

ณัฐสิทธิ์ เอี้ยวเจริญ (2541 : 60 – 80) ได้แบ่งประเภทของยาเสพติดแบ่งตามฤทธิ์ของยาที่มีผลต่อร่างกาย ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1.2.1 ยากระดืบประสาท (Depressant) เป็นยาที่ทำให้ประสาทและสมอง มีนชา จิตใจและอารมณ์เฉื่อยชา กล้ามเนื้อหย่อนคลาย เช่น เฮโรอีน ยานอนหลับ มอร์ฟีน เป็นต้น

1.2.2 ยากระตุ้นประสาท (Stimulant) เป็นยาที่ทำให้ระบบประสาท และ สมอง ตื่นตัวและกระวนกระวาย ไม่่วงนอน เมื่อหมดฤทธิ์แล้วจะหมดแรง อ่อนเพลีย ตัวสั่น และอาจจะหมดสติถึงขั้นเสียชีวิตได้ เช่น แอมเฟตามีน โคลเคอีน โบกระท่อม เป็นต้น

1.2.3 ยาหลอนประสาท (Hallucinogen) เป็นยาที่ทำให้ประสาทหลอน เป็นภาพที่ผิดไปจากปกติ ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของร่างกายแปรปรวน มีปฏิกิริยาที่ผิดไปจาก ความจริงทั้งหมด เช่น แอล.เอส.ดี, ดี.เอ็น.ที, กัญชา เป็นต้น

1.2.4 ยาที่ออกฤทธิ์ผสมผสาน (Mixed) เป็นยาที่กดประสาทอยู่ชั่วระยะหนึ่ง เมื่อเสพเข้าไปเป็นจำนวนน้อย และเมื่อเพิ่มปริมาณการเสพมากขึ้นจะทำให้เกิดประสาทหลอน ได้ เช่น กัญชา เป็นต้น

1.3 ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในปัจจุบัน

ประเทศไทยยังคงเผชิญกับมิติต่าง ๆ ของยาเสพติดตั้งแต่ การผลิต การค้า และการแพร่ระบาดแต่สถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปบ้าง หลังปี 2546 ในช่วงประกาศสงครามกับยาเสพติด ซึ่งพบว่า การผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศทั้งในสหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวลดลงอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนประกาศสงคราม เนื่องจากการควบคุม อุปทาน (Supply) และ อุปสงค์ (Demand) ภายในประเทศอย่างเบ็ดเสร็จ ครบวงจรตั้งแต่ เดือน กุมภาพันธ์ ถึง เดือน ตุลาคม 2546 ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้เลิก พฤติกรรมโดยมีการรายงานตัวของผู้ค้ายาเสพติดทั่วประเทศ จำนวน 43,783 คน ผู้ค้าที่ถูก จับกุม จำนวน 24,944 คน ผู้ค้าที่ผ่านการอบรมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน จำนวน 31,472 คน ผู้เสพย์รายงานตัว จำนวน 325,541 คน แต่ยังคงมียาบ้าที่รอการนำเข้าสู่ประเทศไทย แหล่งผลิตยาเสพติดที่ยังคงเป็นปัญหอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แหล่งผลิต เฮโรอีน ในพื้นที่ สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและกัมพูชาด้านที่มีอาณาเขตติดชายแดน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ที่มีการผลิตอัดเม็ดอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันพบว่ามี การใช้กันจำนวนมาก ได้แก่ (กลุ่มกิจการพิเศษ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 14)

1.3.1 ฝิ่น (Opium)

จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 2 (พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2535) เนื้อฝิ่นได้มาจากยางที่กรีดจากผล (กระเปาะ) ฝิ่นมีสีน้ำตาล กลิ่นเหม็นเขียว รสขม เรียกว่า ฝิ่นดิบ และหากนำฝิ่นดิบมาต้มเคี่ยวหรือหมัก จะได้ฝิ่นที่มีสีน้ำตาลไหม้ปนดำมีรสขม เฉพาะตัว เรียกว่า ฝิ่นสุกทั้งฝิ่นดิบและฝิ่นสุกมีฤทธิ์ในการกดระบบประสาท ในอดีตทางการแพทย์ใช้เป็นยาระงับอาการปวด แก้โรคท้องเดินและไอ

ยางฝิ่นมีสารเสพติดอยู่มากแต่ตัวสำคัญ คือ โคเคอีนกับมอร์ฟีน ดังนั้น คนที่ติดฝิ่นก็หมายความว่าติดโคเคอีนและมอร์ฟีนที่อยู่ในฝิ่นนั่นเอง ต่อมามีการพัฒนาสังเคราะห์ไปสู่เฮโรอีน ซึ่งออกฤทธิ์เร็วมาก มอร์ฟีนใช้ในการแก้ปวด โคเคอีน มีคุณสมบัติแก้ปวดและแก้ไข้ แต่ทำให้ติดซึ่งจะเป็นส่วนผสมของยาแก้ไข้ ฤทธิ์ของยากลุ่มนี้จะกระตุ้นสมองในส่วน Brain Reward

1.3.2 มอร์ฟีน (Morphine)

เป็นสารอัลคาลอยที่สกัดได้จากยางฝิ่น มีลักษณะเป็นสีขาวนวล สีครีม สีเทาเกือบขาว ไม่มีกลิ่น รสขม ละลายน้ำง่าย จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 2 (พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2535) มีฤทธิ์ในการกดประสาทและสมองรุนแรงกว่าฝิ่นประมาณ 8-10 เท่า เสพติดได้ง่าย มีลักษณะต่างกัน เช่น อัดเป็นเม็ด เป็นผง เป็นแท่งสี่เหลี่ยม มีเครื่องหมาย 999 หรือ OK เป็นสัญลักษณ์

มอร์ฟีนมีระยะเวลาการออกฤทธิ์ประมาณ 4-8 ชั่วโมง วิธีเสพด้วยการกิน (เป็นเม็ด) จะทำให้การออกฤทธิ์ได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากมีการทำลายโดยตับ วิธีการเสพโดยการฉีด ทำให้การออกฤทธิ์ได้เต็มที่โดยเฉพาะการฉีดเข้าเส้นเลือด ร่างกายมีการขับมอร์ฟีนออกทางปัสสาวะโดยเฉลี่ยใช้เวลาประมาณ 2 วัน จึงขับออกหมด แต่บางรายอาจตรวจพบหลังเสพได้ 7 วัน เนื่องจากร่างกายมีการดูดกลับเข้าไป

1.3.3 เฮโรอีน (Heroin)

เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดรุนแรง ประเภท 1 (พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2535) เฮโรอีนได้จากการสังเคราะห์ตามกรรมวิธีทางเคมี เฮโรอีนมีความรุนแรงกว่า

มอร์ฟีนประมาณ 4-8 เท่า และรุนแรงกว่าฝิ่นประมาณ 30-80 เท่า เฮโรอีนที่แพร่ระบาดในปัจจุบันมี 2 ชนิด คือ

1) เฮโรอีนบริสุทธิ์หรือเฮโรอีนเบอร์ 4 มีลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาว ชนิดนี้จะมีเนื้อเฮโรอีนสูงถึงร้อยละ 90-95 ไม่มีกลิ่น รสขมจัด (นิยมเรียกว่า ผงขาว) นิยมเสพโดยวิธีฉีด สูบ ฯลฯ

2) เฮโรอีนผสมหรือเฮโรอีนเบอร์ 3 นิยมเรียกกันทั่วไปว่า แคลป์ ไอระเหยลักษณะเป็นเกลือไม่มีกลิ่น มีหลากหลายสีต่าง ๆ กัน เช่น สีม่วงอ่อน สีดินลูกรัง ฯลฯ ชนิดนี้จะมีเนื้อเฮโรอีน ประมาณ 5-20 เป็นเฮโรอีนไม่บริสุทธิ์ เนื่องจากมีสารพิษประเภท สารหนู สังกะสี กรดประสานทอง ฯลฯ เป็นส่วนผสมอยู่ด้วย นิยมเสพโดยวิธีสูดไอระเหย

1.4 สภาพทั่วไปของปัญหาการติดยาเสพติด

ปัญหาการติดยาเสพติดนับได้ว่าเป็นปัญหาที่ใหญ่และร้ายแรงของชาติที่ต้องดำเนินการปราบปราม ป้องกัน และแก้ไขให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อ การพัฒนาประเทศชาติ ปัญหาดังกล่าวมาจากสาเหตุหลาย ๆ ประการ และมีการแพร่ระบาด หลาย ๆ วิธีจึง ทำให้มีผู้ติดยาเสพติดมาก โดยเฉพาะในกลุ่มของนักเรียน นักศึกษา และยังมี แนวโน้มที่จะเพิ่มทวีมากยิ่งขึ้นและเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความสูญเสียในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2538 : 23 – 24)

ปัญหาทางด้านสุขภาพ ผู้ที่ติดยาเสพติดทุกคนจะเกิดปัญหาทางด้านสุขภาพ ดังนี้

1. ด้านสติปัญญา
2. ด้านร่างกาย
3. ด้านจิตใจและอารมณ์

ปัญหาทางด้านครอบครัว ถ้าหากครอบครัวใดมีผู้ติดยาเสพติด ก็จะทำให้ ครอบครัวเกิดความสับสนวุ่นวาย มีแต่ปัญหา มีความขัดแย้ง ทะเลาะเบาะแว้ง ขาดความ รับผิดชอบ ขาดความสามัคคี ความเสียสละ โดยมุ่งแต่เพียงหาสิ่งเสพติดให้ได้เท่านั้น ไม่สนใจต่อหน้าที่การงานและทำงานไม่ได้ เพราะนายจ้างหรือหน่วยงานไม่ไว้ใจ และ ในขณะเดียวกันเงินทองที่หามาได้ก็จะนำไปซื้อยาเสพติดหมดไม่มีเงินเลี้ยงดูครอบครัวและ ญาติพี่น้องรังเกียจ ทำให้เสียชื่อเสียงวงศ์ตระกูล

ปัญหาเศรษฐกิจ ในสภาพปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสภาพเศรษฐกิจของชาติกำลัง ประสบปัญหาหามา และยังคงพบว่าความยากจนของประชากรในชาติยังมีอยู่มาก และเมื่อ

นักเรียนนักศึกษาได้ใช้ยาเสพติดมากขึ้น จึงทำให้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาติและครอบครัวได้ กล่าวคือรัฐจะต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการปราบปราม ป้องกัน อีกทั้งยังต้องสั่งซื้อยาจากต่างประเทศ เพื่อให้ใช้ในการบำบัดรักษา เศรษฐกิจของครอบครัวก็ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการประกอบอาชีพเพื่อนำรายได้มาเลี้ยงดูและจุนเจือครอบครัว รัฐบาลสูญเสียแรงงาน

ปัญหาทางด้านสังคม ในสภาพปัจจุบันถึงแม้ว่าประเทศชาติได้มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการ เทคโนโลยี และวัตถุไปมากก็ตาม แต่ผลการพัฒนาประเทศนั้น ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย เช่น ชุมชนแออัด เกิดอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ อันเนื่องมาจากยาเสพติด

ปัญหาหมกภาวะเป็นพิษ โรคเอดส์ โรคมะเร็ง อาชญากรรม เป็นต้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่กำลังแพร่ระบาดและลุกลามไปอย่างรวดเร็วและมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ นักเรียน นักศึกษา ที่ติดยาเสพติดเสียบุคลิกภาพ เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่นักเรียน นักศึกษาและบุคคลอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นการสร้างนิสัยที่จะนำไปสู่การใช้ยาเสพติดชนิดอื่น ๆ และเมื่อติดยาเสพติด โอกาสที่จะเลิกยาก และยังมีแนวโน้มที่จะชักชวนให้ผู้อื่นใช้ยาเสพติดอีกด้วย

ปัญหาทางด้านความมั่นคงของชาติ เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่ามนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่งของชาติ และถ้าประเทศไทยที่มียาเสพติดแพร่ระบาดและประชากรถูกมอมเมาด้วยสิ่งเสพติดต่าง ๆ จะทำให้รัฐต้องสูญเสียทรัพยากรที่มีคุณภาพและยังต้องสูญเสียงบประมาณ และเจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก เพื่อการปราบปราม ป้องกัน และบำบัดรักษา

1.5 ปัจจัยการแพร่ระบาดของยาเสพติด

การแพร่ระบาดของยาเสพติดในปัจจุบันมีมาก และมีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นวัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะใช้ยาเสพติดที่มีปริมาณที่สูง ทั้งนี้มีปัจจัยที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ (กรมวิชาการ, 2540 : 30-34)

1.5.1 ตัวยา นับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ และเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการใช้ยาและยาเสพติด เมื่อก้าวถึงขั้นนี้มีความหมายไปถึงแหล่งผลิตยาจำหน่ายยา ฤทธิ์ของยาและผู้ใช้ยาซึ่งในปัจจุบันนี้การซื้อขายจำหน่ายยาเป็นไปอย่างแพร่หลาย และหาได้ง่ายในราคาที่ไมแพงนักมีสีสันสวยงาม นำรับประทาน และยายังเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อีกด้วย เมื่อยามเจ็บป่วยก็ต้องใช้ยาในการบำบัดรักษา จะเห็นได้ว่ามียาบางชนิดที่มีฤทธิ์

ยาร้ายแรงมาก ทำให้เสพติดได้ง่าย เช่น มอร์ฟิน เฮโรอีน เป็นต้น ถ้าหากการใช้ยาประเภทดังกล่าวอย่างไม่ระมัดระวังแล้วก็จะทำให้มีผลต่อการติดยาได้ง่ายมาก ถึงแม้รัฐบาลได้ออกกฎหมายควบคุมและปราบปรามยาประเภทดังกล่าวอย่างเข้มงวดแล้วก็ตาม แต่ก็ยังปรากฏว่ามีผู้เสพยาผิดลักลอบ ค้าขายยาประเภทดังกล่าวอยู่จนทุกวันนี้ ซึ่งทำให้ยาเสพติดค่อนข้างจะหายาก มีราคาแพงและผิดกฎหมายจึงทำให้มีผู้หันเหไปใช้ยาชนิดอื่นแทน เช่น ยานอนหลับ ยาขยัน ยาแก้ปวดประสาท ยากระตุ้นประสาท ยาแก้ปวด เป็นต้น ซึ่งยาเหล่านี้สามารถหาซื้อได้ง่ายมากจากร้านขายยาทั่วไป ทั้งนี้แล้วแต่ชนิดของยา และการที่บุคคลหันไปใช้ยาเสพติดชนิดต่าง ๆ ทดแทนนั้น เพราะยาบางชนิดมีฤทธิ์ต่อระบบประสาททำให้ผู้ใช้ยาเกิดความพึงพอใจ ลืมความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียดไปใช้ได้ชั่วคราว และในที่สุดถ้าใช้ยาประเภทนั้นบ่อย ๆ ก็จะทำให้ตกเป็นทาสของยาเสพติดได้ ซึ่งถ้าหากขาดยา ก็ทำให้ผู้นั้นเกิดความรู้สึกกระสับกระส่าย ภาวะนอนไม่หลับ อารมณ์ฉุนเฉียว หงุดหงิด ร่างกายชิวบวม ปวดศีรษะ ปวดท้อง มีความต้องการที่จะหายามาใช้อีก เพื่อให้ร่างกายและจิตใจทำงานไปตามปกติ

1.5.2 คน นับได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้เกิดการแพร่ระบาดของการใช้ยาและยาเสพติด เนื่องจากการเจ็บป่วยด้วยโรคต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ยาในการบำบัดรักษาอาการป่วยนั้น ๆ หรือเนื่องจากความต้องการ และความพึงพอใจต่อการใช้ยาชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่เป็นวัยรุ่นจะนิยมใช้ยากันมากซึ่งในระยะเริ่มแรกของการใช้ยาก็ยังไม่มีอาการติด แต่เมื่อใช้ไปในระยะเวลานาน และปริมาณที่มากขึ้นก็จะทำให้ติดยาเสพติดได้ และในการติดยาเสพติดที่เกิดจากคนนั้นเป็นผลจากเหตุดังนี้

1) บุคลิกภาพ ซึ่งเป็นลักษณะรวมของบุคคล และเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู การให้ความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ แก่นักเรียน นักศึกษาที่กำลังเติบโตทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา บุคลิกภาพของบุคคลใดอ่อนแอ ก็มีแนวโน้มที่จะใช้ยาเสพติดได้ง่าย โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่มีนิสัยเกรงขาดความรักความอบอุ่น มีความบกพร่องทั้งทางร่างกายและจิตใจ ชอบประพฤตินไปในทางที่เป็นปฏิปักษ์กับสังคมอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี จึงหันเหชีวิตโดยการใช้อาหารหรือยาเสพติดเพื่อคลายความทุกข์ ความเครียด ความวิตกกังวล และในที่สุดก็จะตกเป็นทาสของยาเสพติด และมีบุคลิกภาพที่อ่อนแอไม่พึงปรารถนาของสังคม

2) ความรู้ความเข้าใจในปัจจุบันนี้มีความก้าวหน้า เทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มากขึ้น มนุษย์ทุกคนต้อง

คืนรนในการเสาะแสวงหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัว การมีความรู้เรื่องยาข้อมมีส่วนในการคุ้มครองป้องกันไม่ให้บุคคลนั้น ๆ ใช้จ่ายไปในทางที่ผิด หรือกระทำผิดกฎหมายของการใช้จ่ายได้แต่ก็ปรากฏว่านักเรียน นักศึกษา ยังมีความสับสน ในเรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายโดยขัดกับหลักการที่ได้รับจากสถานศึกษากับการ ปฏิบัติจริง เช่น ยังเห็นภาพครู อาจารย์ พ่อแม่ เพื่อน ๆ และญาติพี่น้อง เสพยาเสพติดได้ โดยไม่มีผลอะไรเกิดขึ้น จึงทำให้เกิดความคิดในการเรียนรู้ โดยอยากทดลองใช้บ้าง

3) ทักษะคิดและค่านิยมในสภาพของสังคมในปัจจุบันนี้ยังมีการปลูกฝัง ทักษะคิดและค่านิยมผิด ๆ ให้แก่นักเรียน นักศึกษา เช่น ผู้ชายต้องแสดงความกล้าหาญใน ลักษณะต่าง ๆ ต้องดื่มสุรา สูบบุหรี่ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและเพื่อนฝูง ถึงแม้สิ่ง เหล่านั้นจะต้องเสี่ยงอันตรายต่อชีวิตและทำให้ตกเป็นทาสของยาเสพติดก็ตาม

4) สภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชีวิตของนักเรียน นักศึกษา หันเหไปใช้จ่ายและยาเสพติดได้มากขึ้น เช่น สภาพแวดล้อมของเพื่อน ๆ ที่ใช้จ่ายเสพติด สภาพแวดล้อมของชุมชนแออัด สภาพแวดล้อมตามศูนย์การค้า คอฟฟี่ช็อป หรือแหล่งมั่วสุม อบายมุขต่าง ๆ สภาพของครอบครัวที่ทะเลาะเบาะแว้งหรือแตกแยก สภาพแวดล้อมของ โรงเรียนที่อยู่ใกล้แหล่ง มั่วสุมอบายมุข สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นตัวส่งผลให้นักเรียนนักศึกษา ไปใช้จ่ายและยาเสพติดเพื่อการทดลอง การชักชวนจากเพื่อน การประชดชีวิตของตนเอง และ ผลที่สุดก็จะทำให้เป็นทาสของยาเสพติด

5) สภาพพัฒนาการวัยรุ่น เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง เนื่องจากเป็นวัยที่ คาบเกี่ยวกันระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจาก การเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่น เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัวที่นำไปสู่การใ้ สารเสพติดได้ในที่สุด

2. สภาพทั่วไปที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติด

2.1 สภาพปัจจุบันการแพร่ระบาดของยาเสพติด

จากรายงานผลการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งทางด้านการลดปริมาณยาเสพติด และลดความต้องการยาเสพติด แม้จะกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจระดับหนึ่ง ก็ตามแต่โดยภาพรวมเหมือนว่าปัญหายาเสพติดกลับจะขยายความรุนแรงขึ้น ดังจะเห็นได้จาก

รายงานของสื่อมวลชนบ่อย ๆ เรื่องความรุนแรงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับยาบ้า และยาเสพติดอื่น ๆ พฤติกรรม การผลิต ลักลอบค้าและการใช้ยาเสพติดในรูปแบบแปลก ๆ มีปรากฏเป็นข่าวให้เห็นเช่นเดียวกัน ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นเด่นชัดว่า ปัญหายาเสพติดยังคงมีอยู่ไม่เปลี่ยนแปลง การค้นพบที่จะมีแนวโน้มลดลงของการใช้ยาเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง เป็นเพียงแค่เครื่องชี้ให้เห็นแนวโน้มของการเพิ่มขึ้น ในการใช้ยาเสพติดชนิดอื่น ๆ หรือ อาจเป็นสัญญาณบ่งถึงการที่จะเกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดใหม่ขึ้นมาแทนที่เท่านั้นเอง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 3)

ในปีที่ผ่านมามียาเสพติดชนิดหนึ่งที่มีการขยายตัวของปัญหาอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มของการขยายตัวอย่างกว้างขวาง คือ ยาบ้า หรือแอมเฟตามีน เพราะในขณะนี้ ปรากฏว่ามี การขยายตัวออกไปทุกมิติ ทั้งการผลิตการค้าและการแพร่ระบาด ในด้านการผลิตได้เริ่มขยายพื้นที่ไปอีกหลายจังหวัด พื้นที่ผลิตหัวเชื้อ และพื้นที่ผลิตอัดเม็ด ส่งผลให้เกิดการกระจายเทคโนโลยีการผลิตไปยังกลุ่มผู้ผลิตยาบ้าใหม่ ๆ มากขึ้น รวมทั้งการกระจายการผลิตไปยังกระบวนการชนกลุ่มน้อยที่ค้ายาเสพติด บริเวณชายแดนไทย-พม่า ซึ่งบางกลุ่มที่เคยผลิตเฮโรอีนมาก่อน พื้นที่ดังกล่าวจะทำหน้าที่กระจายยาบ้าไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ การผสมผสานของกลุ่มการค้ายาบ้าในพื้นที่กับผู้มีอิทธิพลในพื้นที่จนเป็นกลไกที่เข้มแข็งที่ทำหน้าที่ปกป้องการค้ายาบ้า ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวนี้วันแต่จะมีการขยายตัวมากขึ้น ในทุกภาคของประเทศในด้านการแพร่ระบาดก็เช่นเดียวกัน ปัจจุบันปริมาณการจำหน่ายยานี้ว่ามีปริมาณมากขึ้น และกระจายตัวไปในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งขยายฐานกลุ่มประชากรที่เสพยาบ้าจากประชากร แรงงาน โดยเฉพาะกลุ่มประกอบอาชีพเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่งกลุ่มแรงงานภาคเกษตรกรรมไปสู่เยาวชน ทั้งในและนอกสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 26)

การพัฒนาของกระบวนการผลิตยาบ้า ประกอบกับผลตอบแทนสูงที่ได้รับจากการค้าขายบ้าง และการพกพาสะดวก มีส่วนทำให้การใช้กัญชาและสารระเหยมีแนวโน้มลดลง แต่การลักลอบค้ายาบ้า ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว จากเดิมที่เคยดำเนินการโดยกลุ่มคนจำนวนไม่กี่กลุ่มในบางพื้นที่รอบ ๆ กรุงเทพมหานคร ได้กลับกลายเป็นการดำเนินการโดยคนหลายกลุ่มหลายพื้นที่ ทำให้มีกลุ่มผู้ใช้มีความหลากหลายขึ้น รวมทั้งนักเรียน นักศึกษา และผู้ใช้แรงงานเกือบทุกประเภท และนอกจากนี้ยังมียาเสพติดชนิดใหม่ ๆ และยาที่นำไปใช้ในทางที่ผิด ที่สำคัญมีโคเคน และยาไอซ์ซึ่งได้จากการลักลอบนำเข้า ซึ่งเริ่มแพร่ระบาดในประเทศไทยมากขึ้น ปัจจุบันการแพร่ระบาดแม้ว่าจะจำกัดอยู่ในกลุ่มคน

บางกลุ่ม แต่มีแนวโน้มจะขยายตัวไปยังกลุ่มประชากรทั่วไปไม่มากนัก หากไม่มีระบบป้องกันที่ดี ในอนาคตชนิดของยาเสพติด และกลุ่มผู้ขายยาเสพติดจะมีหลากหลายและมีแนวโน้มอีกประการหนึ่งที่จะตามมา คือ ผู้ขายยาเสพติดส่วนใหญ่จะกลายเป็นผู้ใช้มากกว่าหนึ่งชนิด ซึ่งยากต่อการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพได้ นอกจากวงการผลิต การค้า และฤทธิ์ของยาเสพติดแล้ว สภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศก็เป็นปัจจัยสำคัญที่เกื้อกูลต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดด้วยเหมือนกัน การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจจากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว โดยขาดการเตรียมความพร้อมที่ดี ทำให้เกิดปัญหาด้านแรงงาน และปัญหาการดำรงชีพด้วยความสัมพันธ์ภายในครอบครัวได้เปลี่ยนแปลงไปในขณะที่โรงเรียนจะต้องตอบสนองต่อนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจเชิงอุตสาหกรรม ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนต้องเปลี่ยนไป ครูจะมีความผูกพันกับวิชาที่สอนมากกว่าที่จะผูกพันใกล้ชิดกับนักเรียน สถาบันครอบครัวและโรงเรียนได้อ่อนแอลงไม่สามารถเป็นที่พึ่งของเยาวชนภายในกรอบของสังคมได้ จึงทำให้การเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดขาดหายไป โอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการใช้ยาเสพติดมากขึ้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 3-4)

2.2 สภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา

ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ได้ทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการใช้ยาเสพติดของนักเรียนในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งมีการใช้ยาเสพติดที่ร้ายแรงเกือบทุกประเภท เช่น กัญชา ยาบ้าและเฮโรอีน ปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้าในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาได้ทวีความรุนแรงอย่างน่าเป็นห่วงในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยระบาดในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง และภาคเหนือ ในขณะที่ปัญหาการใช้กัญชาและเฮโรอีนยังไม่ได้ลดลงแต่ประการใด ปัญหาได้มีแต่การใช้ยาเสพติดในสถานศึกษาเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการที่นักเรียน นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ขายให้กับเพื่อนนักเรียนด้วยกันเอง มีทั้งลักษณะของการขายเพื่อหารายได้ สำหรับการซื้อขายยาเสพติดมาใช้ของตนเอง และการขาย ในลักษณะของการเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ายาเสพติดรายย่อยที่ปลอมตัวเป็นนักเรียน นักศึกษา เข้าไปในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการทำทาบกฎหมายเป็นอย่างยิ่ง สิ่งที่น่าเป็นห่วงสำหรับเยาวชนกลุ่มนี้ คือ การสูญเสียทรัพยากรที่สำคัญอันเป็นกำลังแรงงานของชาติในอนาคต ความล้มเหลวทางการศึกษา ความเสียหายของเศรษฐกิจในครอบครัวที่คาดหวัง การมีงานทำของลูกหลาน หลังจากจบการศึกษา ปัญหาสุขภาพร่างกาย

อันเนื่องมาจากการใช้ยาเสพติด และโรคร้ายอันเนื่องมาจากการมั่วสุมใช้ยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักเรียนนักศึกษาที่ใช้เข็มและกระบอกฉีดเฮโรอีนร่วมกัน และการมั่วสุมทางเพศของนักเรียน นักศึกษาที่ใช้ยาบ้าทั้งชายและหญิง ผลกระทบของปัญหาการใช้ยาเสพติดนำมาซึ่งความเศร้าโศกเสียใจของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนครูอาจารย์ จึงจำเป็นที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือแก้ไขและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น

จากการแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษาที่ได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ได้มีการสำรวจการใช้ยาบ้าในสถานศึกษาโดยการสุ่มเก็บตัวอย่างปีสวาระนักเรียนนักศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 118,375 คน และพบว่ามึ้นักเรียนใช้ยาบ้าจำนวน 1,375 คน คิดเป็นร้อยละ 1.16 เมื่อพิจารณาจากการแพร่ระบาดของยาบ้า ในนักเรียนนักศึกษา พบว่า นักเรียนในภาคกลางใช้ยาบ้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.08 รองลงมา เป็นภาคเหนือ 1.94 สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ มีการใช้ร้อยละ 0.13 และ 0.30 ตามลำดับ การใช้ยาบ้าในสถานศึกษาจะพบว่ามีทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาโดยพบมากที่สุดในระดับอาชีวศึกษา ร้อยละ 2.40 เมื่อคำนวณจากนักเรียนอาชีวศึกษาของรัฐ จำนวน 362,744 คน จะใช้ยาบ้า จำนวน 8,706 คน ส่วนระดับมัธยมศึกษามีอัตราการใช้ยาบ้า ร้อยละ 1.07 เมื่อคำนวณจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาภาครัฐทั่วประเทศ 2,420,365 คน จะเป็นนักเรียนมัธยมใช้ยาบ้าถึง 25,898 คน (สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. 2542 ก : 1-2)

2.3 สถานการณ์และแนวโน้มการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา

ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาในภาพรวมกล่าวได้ว่ากระจายไปทั่วไปทุกพื้นที่ของประเทศ จากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย การศึกษาของสำนักงาน ปปส. และการศึกษาสถานการณ์ยาเสพติด ในสถานศึกษาของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตลอดจนข้อมูลผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการรักษาของสำนักงาน ปปส. ทำให้เห็นภาพสถานการณ์ในภาพรวม และแนวโน้มของปัญหา ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

2.3.1 มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในพื้นที่ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เหตุผลของการใช้เพื่อความสนุกสนาน สอดรับกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม มีการเกิดขึ้นของแหล่งบันเทิง และอบายมุขรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

รองรับความต้องการของคนในสังคม ประกอบกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่มีกลุ่มอิทธิพลอยู่เบื้องหลังการค้า และผู้ขาย ผู้ผลิตยังได้กำไรงดงามจากการผลิตและการขายยาเสพติด

2.3.2 สถานการณ์การแพร่ระบาดของสารระเหย ไม่ได้ลดลง แต่ยังคงมีการแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชุมชนแออัดในเขตเมือง และกรุงเทพมหานคร ในขณะที่ยังไม่มีมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของสารระเหยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สารระเหยจึงเป็นยาเสพติดที่หาได้ง่ายและมีราคาถูก

2.3.3 การแพร่ระบาดของเฮโรอีนในสถานศึกษา ยังมีต่อไปในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร แม้ว่าจะมีราคาแพงและหาได้ยากขึ้น แต่ผู้เสพยาอมซื้อในราคาที่แพงขึ้น ประกอบกับมีนักเรียน นักศึกษาที่ติดเฮโรอีน อยู่ในสถานศึกษาจะเกิดภาพของการหาเหยื่อใหม่ เพื่อให้ได้เงินและเฮโรอีนมาเสพ ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่สำคัญต่อนักเรียนที่ติดเฮโรอีนที่จะต้องหาลูกค้าขายเครือข่ายของตนไม่มีที่สิ้นสุด ประกอบกับฤทธิ์ของเฮโรอีนที่ติดง่ายจะทำให้ปัญหาการติดเฮโรอีนในสถานศึกษาไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะแก้ไข (สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. 2542ข : 2)

3. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

3.1 นโยบายและมาตรการด้านการป้องกันยาเสพติด ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.1.1 นโยบายด้านการป้องกันยาเสพติด ของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้งานด้านการป้องกันและการแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษาเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วนที่ทุกหน่วยงานในสังกัดจะต้องร่วมมือกันดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดมา ทั้งนี้ได้มีการจัดทำแผนป้องกันยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2547) เป็นแผนหลัก โดยยึดกรอบนโยบายตามแผนป้องกันยาเสพติดของประเทศและนโยบายของรัฐบาล ซึ่งในทางปฏิบัติได้มีการปรับรายละเอียดกิจกรรมให้สอดคล้องตามมติคณะกรรมการ ปปส. และอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เหมาะสม และทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน และแนวโน้มของปัญหาที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยสรุปนโยบาย มาตรการ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ (กลุ่มกิจการพิเศษ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 27)

1) ให้สถานศึกษานำกระแสพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงห่วงใยในปัญหายาเสพติดมาเป็นแนวทางปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ ให้นักเรียน นักศึกษาตระหนักถึงสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติดกระตุ้นและปลูกจิตสำนึกในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เหมาะสมกับเพศ วัย และฐานะ

2) ปฏิรูปหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนให้เกิดกระบวนการคิด อย่างมีเหตุผล ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สร้างทักษะชีวิต และพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา

3) สร้างเสริมภูมิคุ้มกัน จัดระบบดูแล ฝ้าระวัง ป้องกันกลุ่มเป้าหมาย นักเรียน นักศึกษา ที่ยังไม่เคยใช้ยาเสพติด (Potential Demand) ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด

4) สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นภายในโรงเรียน โดยมอบหมายให้ครูที่ปรึกษา หรือครูประจำชั้นคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรม และให้คำปรึกษาเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด และ ดำเนินการตามระบบดูแลนักเรียน พร้อมกวดขันกำชับให้นักเรียน นักศึกษา ไม่ออกจาก เหนสถานหลังเวลา ๒๒.๐๐ น.

5) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้สะอาดร่มรื่นเป็น ระเบียบปราศจากมุมอับ ควบคุมปัจจัยเสี่ยงบริเวณรอบสถานศึกษาและประสานงานกับชุมชน และหน่วยงานอื่นให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง

6) ถือเป็นนโยบายที่จะดูแลนักเรียน นักศึกษา ที่เสพยาเสพติดในฐานะ ผู้ป่วยโดยไม่ไล่ต้อนและส่งไปบำบัดรักษาทุกรายตลอดจนให้ความคุ้มครองนักเรียน นักศึกษา ที่ถูกหลอกลวง หรือถูกใช้เป็นเครื่องมือ ในการจำหน่ายยาเสพติด

7) ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติด ต้องส่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาดทั้งทางวินัยและกฎหมายโดย ให้ออกจากราชการไว้ก่อน

8) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในการดำเนินงานป้องกันและ แก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างจริงจัง หากละเลยหรือปกปิด ไม่เอาใจใส่ ขาดความ รับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการลงโทษ

9) ให้ใช้ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการประกอบการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง และการโอนย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

10) ผู้บริหารระดับสูง และผู้ตรวจราชการ จะต้องร่วมกันรณรงค์เพื่อลด เป้าหมายผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้หมดไป และให้กำกับติดตามการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สำหรับพื้นที่ที่ทำได้ให้ยกย่องชมเชย

3.1.2 มาตรการในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ของกระทรวงศึกษาธิการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนปิดกั้นโอกาสการใช้ ยาเสพติดของเยาวชนทุกวิถีทาง โดยเน้นการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทางเลือกการส่งเสริม ความสามารถพิเศษ การหล่อหลอมบุคลิกภาพพึ่งตนเองและการฝึกฝนอบรมทักษะชีวิต เพื่อ การรู้จักใคร่ครวญแยกแยะผิดชอบชั่วดี และฝึกฝนวินัยในตนเอง เพื่อรู้จักยับยั้งชั่งใจ ตามยุทธศาสตร์ 9 ประการ ดังนี้

1) จัดโครงการ “ครอบครัวเข้มแข็ง โรงเรียนอบอุ่น” เพื่อเชื่อมและ หลอมรวมพลังระหว่างบ้านและโรงเรียน ให้เป็นที่พึ่งแก่เด็ก และเยาวชนอย่างแท้จริง

2) นำศาสนธรรมสู่เด็กและเยาวชนเพื่อเป็นหลักในการดำรงชีวิตด้วยความ ร่วมมือระหว่างสถาบันทางศาสนาและโรงเรียน

3) สร้างเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีและเคารพในประ โยชน์ สาธารณเหนือประ โยชน์ส่วนตัวด้วยการเข้าร่วมในกิจกรรมตามหลักสูตรและแนวทางของ ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และการฝึกตามหลักสูตรของนักศึกษา วิชาทหาร

4) ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ออกกำลังกาย และเล่นกีฬาอย่าง สม่ำเสมอจนเป็นนิสัย เพื่อพัฒนาสุขภาพกายและใจ เสริมสร้างวินัยในตนเองและสามารถ ทำงานร่วมกันเป็นทีม

5) ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เล่นดนตรีเพื่อกล่อมเกลาจิตใจและ สร้างเสริมสุนทรียภาพ

6) ส่งเสริมกิจกรรมด้านศิลปะเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ค้นพบ ความสามารถของตนเองมีช่องทางในการแสดงออกและสื่อสารที่หลากหลายและสร้างเสริม ความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับ โลกแห่งอนาคต

7) ให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมไทย เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความภาคภูมิใจ และผูกพันต่อรากฐานทางวัฒนธรรมและสามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงด้วยความมั่นคงและรู้เท่าทัน

8) ถือเป็นหน้าที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ความรู้เสริมสร้างจิตสำนึก ทักษะชีวิต และภูมิด้านทานต่อยาเสพติด และอบายมุข และจัดระบบดูแลนักเรียนทุกคนให้ทั่วถึง โดยสร้างเครือข่ายแนะแนวภายในโรงเรียน

9) วางแนวทางที่จะร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อบำบัดรักษาและฟื้นฟูเด็ก และเยาวชน ผู้หลงผิดยาเสพติด

จากนโยบาย และมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการ ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2548 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์ของการป้องกัน การอบรม ให้กับ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน การรณรงค์ผ่านสื่อ การจัดกิจกรรมประกวดแข่งขัน คำขวัญ เรียงความ วาดภาพ การใช้กระบวนการฝึกอบรมทักษะชีวิต อบรมนักเรียนแกนนำ จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม ให้คำปรึกษา จัดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตรวจปีศาจวะ การเยี่ยมบ้าน การส่งบำบัดรักษา จัดค่ายฟื้นฟูสมรรถภาพ การดูแลและเฝ้าระวัง กลุ่มบุคลากร อบรมครูให้มีความรู้ในการคัดกรองและการให้คำปรึกษาในเบื้องต้น อบรมसारวัตร์นักเรียน จัดทัศนศึกษาดูงาน

2) ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยตรวจเยี่ยมหอพักทั้งในและนอกสถานศึกษาให้หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเข้มงวดกับสถานบันเทิงในพื้นที่ ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ร้านค้า นักเรียน ในการช่วยเหลือสอดส่องพฤติกรรม ประสานความร่วมมือและระดมทรัพยากร การประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ศาสนา ประชุมผู้ปกครองรายห้อง ให้ผู้แทนชุมชนเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาในโรงเรียนชุมชน ใช้วิทยากรกระบวนการ ใช้วัดเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาคุณธรรม คุณภาพชีวิต

3) ด้านผลของการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการพัฒนาระบบข้อมูล ระบบนิเทศในสถานศึกษา ติดตามประเมินผล การประสานความร่วมมือ การจัดระบบเฝ้าระวังปัญหา การพัฒนาบุคลากร มีคณะกรรมการระดับต่าง ๆ มีการสร้างระบบประกันคุณภาพการช่วยเหลือนักเรียน ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

3.2 กลยุทธ์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา จำเป็นต้องดำเนินการด้วยวิธีการเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย โดยระดมทรัพยากรทางการศึกษา และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ดังนี้

3.2.1 ให้มีการจำแนกกลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการ โดยการจำแนกนักเรียนออกตามลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออก การจำแนกกลุ่มเป้าหมายตามลักษณะของพฤติกรรมเสี่ยงนี้ จะทำให้สามารถกำหนดมาตรการที่จะดำเนินการกับแต่ละกลุ่มได้อย่างชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลัก ดังนี้

- 1) กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด
- 2) กลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้เหล้า บุหรี่ หรือเริ่มทดลองใช้ยาเสพติดบางชนิดและมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่น ๆ แต่ยังไม่ติดยาเสพติด
- 3) กลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด
- 4) กลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมในการค้ายาเสพติด

3.2.2 ระดมทรัพยากรของโรงเรียนและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน สมาคมครู ผู้ปกครอง หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

3.2.3 ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขยาเสพติด กิจกรรมเหล่านี้ควรมีครู อาจารย์เป็นที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำนักเรียนด้วย

การดำเนินงานในแต่ละกลุ่มให้มีการผสมผสานมาตรการที่เหมาะสมกับการดำเนินงานในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ระดมทรัพยากรในโรงเรียนและชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนอีกด้วย ส่วนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาในนักเรียนกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด และกลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายในสำนักงาน ปปส. กำหนดรูปแบบและกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

1) จำนวนนักเรียนนักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ ทั่วประเทศในภาพรวมคาดว่าจะมีประมาณร้อยละ 2 ของนักเรียนทั้งหมด และหากไม่มีมาตรการที่เหมาะสมในการจัดการกับปัญหาก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

- 2) ยาเสพติดที่แพร่ระบาดอยู่ในระดับชั้นต่าง ๆ ปรากฏดังนี้

2.1) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในพื้นที่ชุมชนแออัดและในหมู่บ้าน ชนบทที่มีพฤติกรรมในการเสพยาเสพติดเป็นหลักและปัจจุบันเริ่มที่จะมีพฤติกรรมการใช้ยาบ้า

2.2) เสพยาบ้า เฮโรอีนและกัญชาเป็นหลัก และในปัจจุบันยาบ้าจะเป็น ปัญหาที่มีแนวโน้มของการแพร่ระบาดรุนแรง โดยจะเริ่มใช้ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.3) กลุ่มนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า ที่มีฐานะปานกลาง ถึงร่ำรวย เริ่มนิยมเสพยาเสพติดที่มาจากต่างประเทศที่สำคัญ ได้แก่ ยาอี (เอกซ์ตาซี) โคเคน แต่ยังคงจำกัดอยู่ในวงแคบอยู่เนื่องจากมีราคาค่อนข้างแพง

3) สาเหตุสำคัญที่ทำให้ปัญหาเสพยาเสพติดในสถานศึกษาแพร่ระบาดรุนแรง ยิ่งขึ้น น่าจะมีสาเหตุปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

3.1) ปัจจัยทางด้านอุปสงค์

3.1.1) กลุ่มนักเรียนที่ใช้ยาเสพติดเป็นกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมีความ เจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน แต่จิตใจอ่อนไหวขาดความหนักแน่น มั่นคง ขาดประสบการณ์ อยากรู้อยากลอง ชอบลองของแปลกใหม่ในชีวิต ชอบเสี่ยงภัยแสวงหา ความสนุกสนานโดยขาดความรับผิดชอบ วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่ใช้ยาเสพติดสูงเมื่อเปรียบเทียบกับ วัยอื่น ๆ

3.1.2) การเปลี่ยนแปลงวิธีการเสพยาเสพติด จากการกินไปสู่การเสพ โดยวิธีสูบหรือเผาแล้วสูดควันเข้าปอด ทำให้ยาออกฤทธิ์ของยาเสพติดจากการเสพ อย่างรวดเร็ว ผู้เสพจะมีอาการเมาเคลิ้ม สนุกสนานอย่างรวดเร็ว ทำให้วัยรุ่นคิดใจฤทธิ์ ยาเสพติดจากการเสพด้วยวิธีนี้ ประกอบกับสังคมข่าวสารที่รวดเร็วในปัจจุบัน การเลียนแบบ กันเองในหมู่วัยรุ่น จึงทำให้การแพร่ระบาดเป็นไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นยังมีนักเรียน นักศึกษา บางกลุ่มที่มั่วสุมเที่ยวกลางคืนตาม โดยไม่เหน็ดเหนื่อยและไม่ง่วงนอน

3.1.3) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม อันเป็นพื้นฐานสำคัญของ การใช้ยาเสพติดของนักเรียน ได้แก่ ปัญหาครอบครัว สภาพที่ครอบครัวตกอยู่ในสภาวะ วิกฤตทางเศรษฐกิจ ทำให้พ่อแม่ต้องดิ้นรนหางานทำ ไม่มีเวลาให้กับลูก ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่หย่าร้าง การขาดความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว ขาดคนคอยอบรมเลี้ยงดูอย่าง ใกล้ชิดทำให้ขาดตัวแบบที่เหมาะสม ย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ครอบครัวบางครอบครัวมีส่วนในการสร้างเจตคติที่ดีต่อการใช้ยาเสพติด ครอบครัวที่ได้ ประโยชน์จากการใช้ยาบ้าในการทำงาน เช่น ครอบครัวของเกษตรกรชาวไร่ อ้อย ไร่ มัน และ

ผู้ประกอบอาชีพในเวลาว่างคืนนักเรียนจึงคุ้นเคยกับการใช้ยาบ้า และเห็นว่าเป็นเรื่องไม่เสียหายที่จะใช้ยาบ้าดังเช่นผู้ปกครองใช้อยู่

3.1.4) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน นักเรียนต้องการเข้ากับเพื่อน ต้องการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ต้องการเป็นคนเด่นและเป็นที่รักในกลุ่มเพื่อน จึงยินดีที่จะใช้ยาเสพติดร่วมกับเพื่อน ๆ การใช้ยาบ้าในโรงเรียนจึงเป็นพฤติกรรมกลุ่ม กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน และนักเรียนเกือบทุกคนที่เสพยาเสพติดครั้งแรกในโรงเรียน เพื่อนจะมีบทบาทในการจัดหาเสพยาเสพติดให้ทดลองเสพยา

3.2) ปัจจัยอุปทาน

3.2.1) มีแหล่งจำหน่ายยาเสพติด ที่สามารถสนองความต้องการของนักเรียน เช่น โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนแออัด หรือใกล้ชุมชนที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยมีแหล่งจำหน่าย ได้แก่ บ้าน ร้านค้า ตลาด สถานีบริการปั้มน้ำมัน คิวมอเตอร์ไซค์ และแหล่งจำหน่ายที่เป็นบุคคล นักเรียนจะซื้อยาบ้าจากแหล่งเหล่านี้แล้วนำไปเสพยาในโรงเรียน

3.2.2) มีแหล่งค้ายาเสพติดในโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นบุคคลที่สามารถเข้าออกโรงเรียนได้ โดยไม่เป็นที่สังเกตของยามรักษาการของครูเวร ซึ่งบุคคลที่เป็นแหล่งจำหน่ายยาเสพติดในโรงเรียน ได้แก่ ครู อาจารย์ ภารโรง พ่อค้า แม่ค้า ที่จำหน่ายอาหารในโรงเรียนและเพื่อนนักเรียนด้วยกันเอง

3.2.3) นักเรียนนำเข้ามาขายให้เพื่อนในโรงเรียน ซึ่งจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ

(1) นักเรียนที่ติดยาเสพติด นำยาเสพติดเข้ามาจำหน่ายในโรงเรียน โดยหวังได้เงินเพื่อไปซื้อยาบ้าและได้เสพยาของแถมจากการขายได้ตามเป้า ดังนั้นการปล่อยให้มึ่นักเรียนติดยาเสพติดในโรงเรียน นักเรียนที่ติดยาเสพติดนั้นจะพัฒนาเป็นนักค้ารายย่อยในที่สุด

(2) นักเรียนลักลอบนำเข้ามาจำหน่าย โดยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการค้ายาเสพติดนอกโรงเรียน หากไม่รีบดำเนินการโรงเรียนก็จะเป็นแหล่งกระจายยาเสพติดที่ปลอดภัยที่สุดสำหรับนักค้ารุ่นเยาว์

3.2.4) การพัฒนาการของกระบวนการขายตรง ซึ่งแต่เดิมผู้เสพยาต้องไปหาซื้อยาบ้าตามแหล่งต่าง ๆ แต่ปัจจุบัน เนื่องจากนักเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ที่มีอำนาจซื้อจึงเป็นเป้าหมายของการขายตรงโดยนักเรียนด้วยกันเอง จะชักชวนเพื่อน ๆ ให้เสพยาปีก่อนเมื่อคิดใจ

แล้วจึงขายให้ในที่สุด (สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. 2542 ก : 3-4)

3.3 การแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดและนักเรียนติดยาเสพติด

กลยุทธ์สำคัญของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาประการหนึ่งคือ การคัดกรองพฤติกรรมเพื่อหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยครูที่ปรึกษา ซึ่งรู้จักนักเรียนดีโดยคัดกรองนักเรียนออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ กลุ่มเสี่ยงทั่วไปและกลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาโดยเฉพาะพฤติกรรมข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้ ผลการเรียนรู้ลดลง คือ ต่อต้านกฎระเบียบ สมาธิสั้น ทะเลาะวิวาทบ่อย ไม่ค่อยมีเพื่อน หรือ ดัดเพื่อนมากเกินไป กลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาบ้าโดยเฉพาะหากเข้าเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งจะต้องตรวจปัสสาวะ ว่างเหงา หลับในห้องเรียนบ่อย ซึมไม่กระตือรือร้น กระสับกระส่ายในเวลาเรียน หงุดหงิดก้าวร้าวมากขึ้น แยกตัว ไม่สนใจร่วมกิจกรรมที่เคยทำหรือหลบเลี่ยงกิจกรรมต่าง ๆ ขาดความรับผิดชอบหรือขาดเรียน ไม่สนใจดูแลสุขภาพ ความสะอาดของร่างกายตนเอง ต้องการใช้จ่ายเงินเพิ่มขึ้น ใช้วิธีการไม่เหมาะสม เช่น ช่มชู้ ขโมย คบกับกลุ่มเพื่อนที่ใช้ยาบ้า หรือ ค้ายา สมาชิกในครอบครัวใช้ยาบ้าหรือค้ายา

การแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดหรือกลุ่มเสี่ยงและการบำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนติดยาเสพติดควรเป็นการร่วมมือ ของ 3 หน่วยงาน คือ สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว และสถาบันบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ในการดำเนินมาตรการและสถาบันครอบครัวต้องร่วมมือกันดำเนินการ ส่วนการแก้ไขปัญหานักเรียนติดยาเสพติดนั้น สถาบันบำบัดรักษาโดยแพทย์และพยาบาล เพื่อมิให้นักเรียนต้องเสียเวลาเรียนในช่วงของการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ สถาบันควรมีบทบาทในการติดตามผลการบำบัดนักเรียนที่ผ่านการบำบัดรักษาแล้ว โดยมีการดำเนินงานของครู อาจารย์ และนักเรียน นักศึกษา ซึ่งผ่านการอบรมอย่างดี ช่วยทำหน้าที่ในการเป็นผู้ประคับประคอง ให้กำลังใจและความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ผ่านกระบวนการบำบัดจากสถานศึกษา โดยมีเพื่อน และครอบครัวให้กำลังใจ ให้ความรักความอบอุ่นและการสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด การดำเนินงาน โดยอาศัยความร่วมมือของสถาบันการศึกษาและสถาบันครอบครัวอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการส่งเสริมให้นักเรียนที่สามารถเลิกยาเสพติดได้ มีบทบาทสำคัญในการเป็นเพื่อน พี่เลี้ยงช่วยเหลือนักเรียนที่ติดยาคนอื่น ๆ จะทำให้นักเรียน

เห็นคุณค่า และความสำคัญของตนเอง เป็นการป้องกันการหันกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำได้เป็นอย่างดี (สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. 2542ข : 6)

3.4. แนวทางการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

การศึกษาและติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา บ่งชี้ให้เห็นว่า สภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะยาบ้า ได้แพร่ระบาดเข้าไปในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา สำหรับการดำเนินงานในสถานศึกษานั้น รัฐบาลได้ให้ความสำคัญของงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาที่เกิดขึ้น โดยมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณา ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา มุ่งที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

3.4.1 เน้นการปลูกจิตสำนึก และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ให้แก่บุคลากรทางการศึกษา ทุกระดับทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และนักเรียน นักศึกษา

3.4.2 เน้นการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่ไม่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด การให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเสพ การบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพแก่นักเรียน นักศึกษา กลุ่มติดยาเสพติดและการใช้มาตรการทางกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษากลุ่มค้ายาเสพติด โดยอาชีพ

3.4.3 เน้นการควบคุมปัจจัยเสี่ยงและเงื่อนไขสำคัญที่ผลักดัน และส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาหันไปใช้ยาเสพติด

3.4.4 เน้นการระดมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรของรัฐ องค์กรภาคเอกชนตลอดจนสถาบันทางศาสนา และสถาบันสังคมอื่น ๆ

3.4.5 เน้นการพัฒนากระบวนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาระบบข้อมูลสภาพปัญหายาเสพติด ระบบการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน นักศึกษารวมทั้งระบบการบริหารจัดการ การนิเทศก์ การติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

1) การคัดกรองนักเรียน

ความสำคัญ การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัว

นักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 15 – 18) คือ

1.1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน แล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

1.2) กลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาดูตามแต่กรณี

การจัดกลุ่มนักเรียน มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีต้องแก้ไขเร่งด่วน

ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่า ขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไร หรือประสบปัญหาใดก็ตาม และเพื่อป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อน ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ และหากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้น โรงเรียนจึงควรมีการประชุมครูเพื่อการพิจารณา เกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่า ความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา

ประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้านดังนี้

ตารางที่ 1 ประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรอง
นักเรียนแต่ละด้าน

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
1. ด้านความสามารถ		
1.1 ด้านการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลการเรียนรู้ที่ได้ และ ความเปลี่ยนแปลงของ ผลการเรียนรู้ 2. ความเอาใจใส่ ความพร้อม ในการเรียน 3. ความสามารถในการเรียน 4. ความสม่ำเสมอในการมา โรงเรียน เวลาที่มาโรงเรียน การเข้าชั้นเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การได้ข้อมูลจากครูที่ เกี่ยวข้องกับนักเรียน
1.2 ด้านความสามารถ อื่น ๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงออกถึงความสามารถ พิเศษที่มี 2. ความถนัด ความสนใจผลงาน ในอดีต 3. บทบาทหน้าที่พิเศษใน โรงเรียน 4. การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - วิธีการอื่น ๆ เช่น การได้ข้อมูลจากเพื่อน เพิ่มสะสมผลงาน พฤติกรรมที่แสดงออก
2. ด้านสุขภาพ		
2.1 ด้านร่างกาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความปกติ ความพิการ หรือ ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน เป็นต้น 2. โรคประจำตัว 3. ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนัก กับส่วนสูง 4. ความสะอาดของร่างกาย 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกต การสอบถามจากครู พยาบาล จากแบบบันทึก การตรวจสุขภาพ ด้วยตนเอง

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
2.2 ด้านจิต-พฤติกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล หรือ ซึมเศร้า 2. ความประพฤติ 3. พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อ การเรียนความสามารถ พิเศษ และการปรับตัว ของนักเรียน เช่น พฤติกรรม ที่อยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น 4. ความสัมพันธ์กับเพื่อน / ครู / ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - แบบประเมิน พฤติกรรมเด็ก - วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การได้ข้อมูลจากเพื่อน นักเรียนจาก แบบสอบถาม เป็นต้น
<p>3. ด้านครอบครัว</p> <p>3.1 ด้านเศรษฐกิจ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้หารายได้ให้ครอบครัว 2. ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว 3. ความเพียงพอของรายรับกับรายจ่าย 4. จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับในแต่ละวัน 5. ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัย และเหมาะสมของผู้ปกครอง 6. ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - วิธีการอื่น ๆ เช่น การได้ข้อมูลจากเพื่อน หรือจากนักเรียน โดยตรง

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เช่น อบอุ่น หรือ มักทะเลาะเบาะแว้ง ใช้ความรุนแรงในการตัดสินแก้ไข ปัญหาซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ซึม เหงื่อลอย แสดงออกถึงการไม่อยากกลับบ้าน 2. การใช้สารเสพติด สุรา หรือ เล่นการพนัน รวมถึงความเจ็บป่วยเรื้อรัง / รุนแรงของสมาชิกในครอบครัว 3. พฤติกรรมอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ดีขึ้น หรือมีความไม่เหมาะสมที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถ สุขภาพและการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน 	

2) การส่งเสริมนักเรียน

ความสำคัญการส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ

กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 19-22)

วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน มีหลากหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)
2. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

สาระสำคัญ กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นห้องเรียนหรือภายนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษา และนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน มีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัว และการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูมจะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถ และป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย

แนวดำเนินการ

1. กำหนดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดตามความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูมดังนี้

- 1.1 สสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม
  - 1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน หรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น ๆ เป็นเรื่องที่ทันสมัย
  - 1.3 การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง ควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนและหลังการดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรม หรือ อื่น ๆ รวมทั้งให้มีการบันทึก สรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมโฮมรูมทุกครั้งอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรม หรือในแบบฟอร์มบันทึกที่แยกออกมาต่างหากก็ได้
  - 1.4 ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน
2. โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม หรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของ

โรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาดำเนินการตามนั้น แต่ให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อ และวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัย

3. วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

4. วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

สาระสำคัญ การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครองด้วยกัน การประชุมผู้ปกครองจะทำให้ให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพ มีความสามารถมากยิ่งขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหานักเรียน

แนวดำเนินการ ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีใช้การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียวแต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดประชุม คือ

1. การเตรียมการ ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน และกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

2. การสื่อสาร ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม หรือจะเป็นการส่วนตัวก็ตาม ควรพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียนแสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

3. การจัดกิจกรรมในการประชุมการที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมจำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่าง

ผู้ปกครองด้วยกันก่อน จึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้ง ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผล และจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ดังนี้

4.1 เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง

4.2 เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.3 เป็นข้อมูลสำหรับการประชุมให้สอดคล้องกับ

ความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

3) การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

ความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่ให้นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมาก ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 23 – 26)

วิธีการและเครื่องมือเพื่อการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาให้นักเรียนมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษา จำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการ คือ

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้น

สาระสำคัญการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียน เป็นการช่วยเหลือผ่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลงทั้งด้านความรู้สึก ความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้ และทักษะพื้นฐานดังนี้

1. จิตวิทยาวัยรุ่น

2. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งร่างกายและจิตใจ
3. กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญ ๆ คือ
  - 3.1 การสร้างสัมพันธภาพ
  - 3.2 การใช้คำถาม
  - 3.3 การรับฟังทั้งเนื้อหา และความรู้สึก
  - 3.4 การช่วยเหลือแก้ไขปัญหา
4. แนวทางการแก้ไขปัญหาของนักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา

เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น
แนวดำเนินการ ครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมในการให้คำปรึกษา
ช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการปรึกษาโดยมี
กระบวนการในการปรึกษา ดังนี้

สร้างสัมพันธภาพ

พิจารณาและทำความเข้าใจปัญหา

กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหา

ยุติการปรึกษา

การเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี มีคุณภาพ ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนจัดอบรมให้
2. หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถ
อย่างสม่ำเสมอ
3. ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยา พัฒนาการหรือ
ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. จัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา

สาระสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจาก
จะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ
เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคน
รวมทั้งผู้ปกครองด้วย

แนวดำเนินการ ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรม เพื่อการ
แก้ไขปัญหาของนักเรียนได้หลายแนวทาง สรุปแนวทางที่จำเป็นได้ 5 แนวทาง คือ

1. การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. การใช้กิจกรรมในห้องเรียน
3. การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
4. การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม
5. การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

ข้อ 1 และ ข้อ 4 ครูที่ปรึกษาต้องประสานงานเพื่อขอความร่วมมือ
กับครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนด้วย ส่วนข้ออื่น ๆ ครูที่
ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม การช่วยเหลือทั้ง 5 กิจกรรม ครูที่
ปรึกษาสามารถขอคำแนะนำความคิดเห็นจากครูอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรม เพื่อให้ได้ผลยิ่งขึ้น

การเลือกใช้กิจกรรม ครูที่ปรึกษาควรคำนึงถึง

1. ความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะปัญหา
2. บุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคน
3. สภาพของชั้นเรียน / โรงเรียน / ชุมชน

ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน

1. การรักษาความลับ

- 1.1 เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือแก้ไข

ต้องไม่นำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง
โดยไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ไม่เกียรติ
นักเรียน

1.2 บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่
เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้

1.3 การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่
เปิดเผยได้ โดยไม่เกียรติ และคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ไขปัญหา

2.1 การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ต้องพิจารณา
สาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ

เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

2.2 ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกัน และวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้น การช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะการให้การปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผักผ่อน เพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

4) การส่งต่อ

ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการในข้อ 4 นั้น อาจมีบางกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับความช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา หรือครูคนใดคนหนึ่ง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 27-29)

การส่งต่อ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ ส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง จะเป็นการแก้ไขปัญหายุ่งยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อน หรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณีที่ยากต่อการช่วยเหลืออีก ก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน ดังในภาพประกอบแสดงกระบวนการดำเนินงานของครูแนะแนว / ฝ่ายปกครอง แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษาการส่งต่อนักเรียนไปพบครูอื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา ดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ

2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น

3. ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทาง เพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

แนวการดำเนินการส่งต่อนักเรียน

1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ เพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน

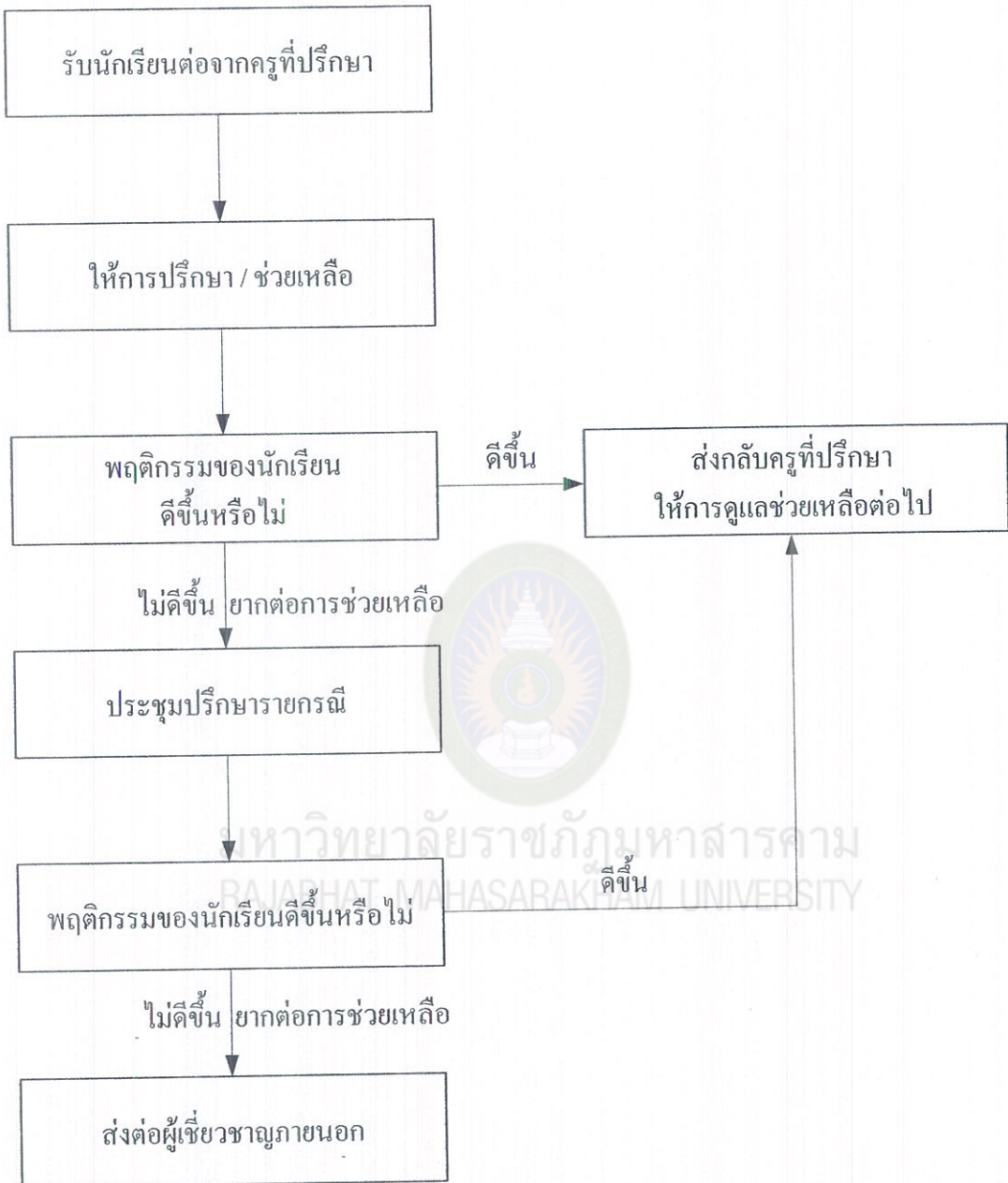
2. สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้น ให้ผู้ช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง

3. ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อ และยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามกรณีที่ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม

4. ครูที่ปรึกษานัดวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย

5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

แผนภูมิที่ 2 กระบวนการดำเนินงานของครูแนะแนว / ฝ่ายปกครอง

จากสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน ได้แพร่ระบาดเข้ามาในสถานศึกษา ฉะนั้น การแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาต้องดำเนินงานอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง จึงกำหนดนโยบาย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ดังนี้

1. ให้สถานศึกษานำกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงห่วงใยในปัญหายาเสพติดมาเป็นแนวทางปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ ให้นักเรียน นักศึกษาตระหนักถึงสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหายาเสพติดกระตุ้นและปลูกจิตสำนึกในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เหมาะสมกับเพศ วัย และฐานะ
2. ปฏิรูปหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนให้เกิดกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สร้างทักษะชีวิต และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนนักศึกษา
3. สร้างภูมิคุ้มกัน จัดระบบดูแล ฝ้าระวัง ป้องกันกลุ่มเป้าหมาย นักเรียนนักศึกษา ที่ยังไม่เคยใช้ยาเสพติด (Potential Demand) ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
4. สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นภายในโรงเรียน โดยมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรม และให้คำปรึกษาเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด และดำเนินการตามระบบดูแล นักเรียนพร้อมกวดขัน กำชับให้นักเรียน นักศึกษา ไม่ออกจากสถานหลังเวลา 22.00 น.
5. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้สะอาดร่มรื่นเป็นระเบียบ ปราศจากมุมอับ คบคุมปัจจัยเสี่ยงบริเวณรอบสถานศึกษาและประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานอื่นให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง
6. ถือเป็นนโยบายที่จะดูแลนักเรียน นักศึกษา ที่เสพยาเสพติด ในฐานะผู้ป่วยโดยไม่ไล่ออกและส่งไปบำบัดรักษาทุกรายตลอดจนให้ความคุ้มครองนักเรียน นักศึกษาที่ถูกหลอกลวง หรือถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจำหน่ายยาเสพติด
7. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้า ยาเสพติด ต้องส่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการทางกฎหมายอย่างเด็ดขาดทั้งทางวินัยและกฎหมายโดยให้ออกจากราชการไว้ก่อน

8. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพเสพติดในสถานศึกษาอย่างจริงจัง หากทะเลาะหรือปกปิด ไม่เอาใจใส่ขาดความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการลงโทษ

9. ให้ใช้ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพเสพติดในสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการประกอบการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่งและ การโอนย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

10. ผู้บริหารระดับสูงและผู้ตรวจราชการ จะต้องร่วมกันรณรงค์เพื่อลดเป้าหมายผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้หมดไป และให้กำกับติดตามการแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติดในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สำหรับพื้นที่ที่ดีให้ยกย่องชมเชย

แนวการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติด ในสถานศึกษา จำแนกได้ดังนี้

1. ด้านการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ตรวจสอบสุขภาพนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน / นิสิต นักศึกษาที่เสพ/ติด/และเกี่ยวข้องกับ การค้ายาเสพติดอย่างมีคุณภาพและควบคุมไม่ให้ผู้เสพ/ติด/เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด รายใหม่ โดยมีการดำเนินการดังนี้

1.1 มีการจัดตั้งกลุ่ม/ชมรมของนักเรียน/นิสิตนักศึกษา แขนงนำ การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาโดยมีการกำหนดระเบียบ กติกาขึ้นใช้ในการดำเนิน กิจกรรมของกลุ่ม/ชมรมนักเรียน/ นิสิต นักศึกษาทั่วไป กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพเสพติด

1.2 มีสัดส่วนนักเรียน/ นิสิต นักศึกษาแกนนำฯต่อนักเรียน/ นิสิตนักศึกษาทั่วไปในอัตราที่กำหนด โดยในปีการศึกษา 2548 กำหนดสัดส่วนของนักเรียน/ นิสิต นักศึกษา /แกนนำฯ ต่อนักเรียน/นิสิตนักศึกษาทั่วไป ในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ไม่เกิน ๑ : ๔๐ คน

1.3 สถานศึกษาสามารถระดมการมีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขและเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพเสพติดของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู/อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักเรียน/นิสิตนักศึกษาแกนนำฯ นักเรียน/นิสิตนักศึกษาทั่วไป นักเรียน/ นิสิตนักศึกษาที่มีปัญหาสุขภาพเสพติด พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน

1.4 มีการร่วมมือกันดำเนินการป้องกันแก้ไขและเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพเสพติดกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นในลักษณะเครือข่าย มีพันธกิจที่ชัดเจน

2. ด้านการตรวจเยี่ยมหอพักทั้งในและนอกสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบ การแต่งตั้งบุคลากร เพื่อร่วมมือกันในการเข้าตรวจสอบ เก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับที่พักอาศัยของนักเรียน นิสิต นักศึกษา เพื่อเฝ้าระวังเกี่ยวกับการเกี่ยวข้องกับสารเสพติด ตลอดจนการใช้ที่พักเป็นแหล่งมั่วสุมในการประพฤติก่อไปในทางที่เสี่ยงต่อการยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดทุกชนิด

3. ด้านการปรับปรุง พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลสถานศึกษาให้เป็นสถานที่ที่ปลอดภัยต่อภาวะการณ์ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดทุกประเภทของนักเรียน

4. ด้านการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน หมายถึง การดำเนินการร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในองค์กรต่างๆ เพื่อป้องกัน แก้ไขและเฝ้าระวังปัญหาเสพติดของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู/อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักเรียน/นิสิต นักศึกษาแกนนำฯ นักเรียน/นิสิตนักศึกษาทั่วไป นักเรียน/นิสิตนักศึกษาที่มีปัญหาเสพติด พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน ได้แก่

1. ด้านการจัดองค์กร/บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมป้องกัน แก้ไขและเฝ้าระวัง ปัญหาเสพติดของผู้เกี่ยวข้อง

1.2 ด้านการจัดกลไกเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของ ยาเสพติด

1.3 ด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.5 สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์

สถานการณ์ยาเสพติดในจังหวัดกาฬสินธุ์และอำเภอเมืองกาฬสินธุ์นั้นเดิมมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างมากและเมื่อ นายชัยรัตน์ มาประณีต ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ ในขณะนั้น ได้ดำเนินโครงการเป็นจังหวัดปลอดยาเสพติดและสามารถประกาศเป็นจังหวัดปลอดยาเสพติดได้ วันที่ 27 เมษายน 2545 และต่อมาปี พ.ศ. 2547 นายวรสิทธิ์ โรจนพานิช ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้จัดทำโครงการ “สมัชชาลูกผู้ว่าฯ ช่วยแก้ปัญหาสังคม” (เอกสารการดำเนินโครงการฯ 17 มีนาคม 2547) ทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลงอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ แต่เนื่องจากยาเสพติดนั้นมีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา จังหวัดกาฬสินธุ์และอำเภอเมืองกาฬสินธุ์เป็นทางผ่านไปสู่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ของจังหวัดสกลนคร

นครพนม และราษฎรในพื้นที่ของอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ส่วนหนึ่งเป็นโครงการ “สมัชชาลูกผู้ว่าฯ ช่วยแก้ปัญหาสังคม” พ่อค้าแม่ค้าที่นำสินค้าทางการเกษตรไปจำหน่ายในกรุงเทพฯ ทำให้มียาเสพติดเข้ามาในพื้นที่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์บ้าง แต่ถึงอย่างไรก็ดีหน่วยงานราชการได้นำเอาแนวทางการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด หรือ Roadmap ระยะต่าง ๆ เข้ามาดำเนินงานอย่างเข้มข้น ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการ Re X-ray โดยใช้กระบวนการประชาคมหรือการดำเนินงานภายใต้โครงการ บ้านสะอาดสองประสานที่นำเอากำนัน ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านหรือตำบลนั้นร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำตำบลดำเนินการรายงานข่าวเกี่ยวกับยาเสพติดที่ค้นพบผู้ติดยาเสพติด ล้ำยา มาดำเนินการตามกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จนสามารถควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดอยู่ในระดับที่เบาบางไม่เป็นอันตรายต่อประชาชนในพื้นที่ของจังหวัดกาฬสินธุ์และอำเภอเมืองกาฬสินธุ์

สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของอำเภอเมืองกาฬสินธุ์นั้น ได้เน้นในระดับพื้นที่ คือ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตำบลหมู่บ้านและชุมชนต่าง ๆ บุคลากรที่ช่วยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดคือ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่บ้านเมือง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นบุคลากรที่อยู่ในพื้นที่ โดยจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ องค์กรและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

อุทัย น้อมระวี (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและนักเรียน ต่อการดำเนินงานการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการจัดทำโครงการ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านบุคลากรที่รับผิดชอบตามลำดับ ส่วนด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับปานกลาง

ณัฐพล เพียรภายลุน (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน กรณีศึกษา : พื้นที่เขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ ภายใต้กรอบการดำเนินงานหลักเกณฑ์หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะยาเสพติด

อย่างยั่งยืนของกรมการปกครองที่เป็นภารกิจที่เป็นกระบวนการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำในการดำเนินงาน ผลการสำรวจพบว่า

1. การดำเนินงานด้านองค์กร/กลุ่มบุคคลแกนนำในการป้องกันและแก้ไขปญหายาเสพติด จากการสำรวจ พบว่า ในพื้นที่เขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์มีการดำเนินงาน อยู่ในระดับ มาก
2. การเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด เพื่อแจ้งเตือนสมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชน พบว่า การดำเนินกิจกรรมการจัดกลไกเฝ้าระวัง อยู่ในระดับมาก
3. การควบคุม ดูแล หรือแก้ไขปญหายาเสพติด จากการสำรวจพบว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง

บัณฑิตย์ ทูมา (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันสารเสพติดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่เปิดทำการสอนช่วงชั้นที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 264 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันสารเสพติดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนที่เปิดทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ในระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันสารเสพติดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่เปิดทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ประเภทที่มีความสัมพันธ์กับโรงเรียนมากและประเภทที่มีความสัมพันธ์กับโรงเรียนน้อย ไม่แตกต่างกัน

ยุทธ นุชสวัสดิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขยาบ้า ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปญหายาบ้า ส่วนใหญ่มีการดำเนินการครบทั้ง 8 ด้าน คือ การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ ด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางเลือก ด้านการพัฒนาการบริหารและการจัดการ ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร ด้านการรณรงค์ป้องกันยาบ้า ด้านการรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ และด้านการวิจัยและประเมินผล เมื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็น

การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขยาบ้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เผด็จ สกลโชติ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 388 คน ผลการศึกษาพบว่า อายุและการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนเพศ ผลการเรียน รายได้ การพักอาศัย สถานภาพของครอบครัว และที่ปรึกษาปัญหาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ระดับนัยสำคัญ .05

สุเมธี จันทร์หอม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขึ้นไป จำนวน 164 โรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า

1. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย มีการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
2. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย มีการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
3. สถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มีการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
4. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาเอกชนจังหวัดหนองคาย มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
5. สถานศึกษาในทุกสังกัด ของจังหวัดหนองคาย มีการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

มนูญ พยุงพันธ์ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสารเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา เขตปฏิบัติการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาว ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้วางแผนป้องกันแก้ไข

ปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในระดับมากถึงระดับมากที่สุด ได้ปฏิบัติการดำเนินการป้องกัน การแพร่ระบาดของสารเสพติดมากถึงมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน ประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาว มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิฑูร เกิดแก้ว (2544 :บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ การดำเนินงานป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียนเทคนิคพณิชยการสัตหีบจังหวัดชลบุรีการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานและการป้องกันการติดสารเสพติดในสถานศึกษา โรงเรียนเทคนิคพณิชยการสัตหีบ จังหวัดชลบุรี 3 ด้าน คือ ด้านการสำรวจและติดตามข้อมูลด้านการให้บริการให้คำปรึกษา และด้านการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู-อาจารย์ และนักเรียน โรงเรียนเทคนิคพณิชยการสัตหีบ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 276 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานป้องกันการติดสารเสพติดในสถานศึกษา โรงเรียนเทคนิคพณิชยการสัตหีบ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี 5 ระดับ จำนวน 42 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) t-test และหาค่า น้ำหนักคะแนน ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียนเทคนิคพณิชยการสัตหีบ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียนเทคนิคพณิชยการสัตหีบ โดยรวมและรายด้านตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ และนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3. ข้อเสนอแนะในการป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียนเทคนิคพณิชยการสัตหีบที่สำคัญคือ 3.1 ด้านการสำรวจและติดตามข้อมูล ควรทำทะเบียนสะสมและประวัติของนักเรียนแต่ละคนควรทำกรณีศึกษาเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา และขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ 3.2 ด้านการให้บริการคำปรึกษา ควรจัดให้มีการบริการแนะแนวให้คำปรึกษา ทั่วไปและครอบคลุมถึงการป้องกันสิ่งเสพติด จัดครู-อาจารย์ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้นักเรียนอย่างเพียงพอ ควรจัดให้มีการอบรมอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียน 3.3 ด้านการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ควรจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่นักเรียนและครูผู้ปกครอง จัดกิจกรรมสนทนากับนักเรียนและควรจัดบุคคลให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะในการดำรงชีวิต

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เวอร์ชและคณะ (Werch et al. 1988 :156-157) ได้เสนอกลวิธีและการจูงใจนักเรียนไม่ให้สูบบุหรี่และงดสูบบุหรี่ โดยให้นักเรียนระดมสมอง หาเหตุผลสำหรับการงดหรือป้องกันการสูบบุหรี่ ทั้งด้านผลดีที่จะได้รับและกลวิธีในการควบคุมตนเอง เพื่อนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

ครอห์นและคณะ (Krohn et al. 1986 :146-150) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1,050 คน ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า จากการสำรวจครั้งที่ 1 ในกลุ่มที่ไม่ได้สูบบุหรี่นั้น พบว่า มีทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในการสำรวจครั้งที่ 2 ยังพบว่าทั้งในกลุ่มผู้สูบบุหรี่เป็นประจำและสูบบุหรี่เป็นครั้งคราว มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในอนาคต

สโตคคีย์ (Stokely.1978 : 6026 – 6027) ได้ร่วมกับโรงเรียนและชุมชนในรัฐแคลิฟอร์เนีย ทำการวิจัย เพื่อประเมินผลการป้องกันสารเสพติด โดยใช้การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์เพื่อประเมินจากผลที่ได้รับ และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ที่บรรลุผลสำเร็จสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนและผลงานของครูแนะแนวประจำโรงเรียน ส่วนวัตถุประสงค์ที่ยังต้องได้รับการพัฒนา ได้แก่ การประสานสัมพันธ์ของชุมชน การมีส่วนร่วมในการวางแผนของนักเรียนและการจัดสรรเงินงบประมาณ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ยังไม่พบบางงานวิจัยที่ศึกษาผลการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา แต่พบความแตกต่างของเจตคติที่มีต่อยาเสพติดระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในงานวิจัยของ ธนวัน จันทศักดิ์ และความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน ต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ในงานวิจัยของ ประทุม นวลเขียว งานวิจัยของ ยุทธ นุชสวัสดิ์ และงานวิจัยของ มนูญ พยุงพันธ์ แต่เนื่องจากผู้วิจัยทำการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ทำการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง ว่า จะมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 85 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,525 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 29,466 คน จากโรงเรียน ในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2550

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2. ขึ้นกำหนดคุณลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ตามสถานภาพของประชากร ได้คัดเลือกคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธี การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มคือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง

3. การกำหนดจำนวนตัวอย่าง กำหนดโดยใช้ตาราง เกรจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 ; อ้างอิงมาจาก บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ดังนี้

- 3.1 ผู้บริหาร มีจำนวนประชากร 85 คน ได้จำนวนตัวอย่าง 70 คน
- 3.2 ครูผู้สอน มีจำนวนประชากร 1,525 คน ได้จำนวนตัวอย่าง 307 คน
- 3.3 ผู้ปกครองนักเรียน มีจำนวนประชากร 29,466 คน ได้จำนวนตัวอย่าง

รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 756 คน

4. วิธีการสุ่มคัดเลือกตัวอย่างที่ศึกษา (Sample) แต่ละ Function เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างตามข้อ 2 ผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก ตามจำนวนที่พึงจะเกิดในแต่ละโรงเรียน

5. ขั้นตอนการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรที่เป็นผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีจำนวนทั้งสิ้น 31,076 คน แยกเป็นผู้บริหาร 85 คน ครูผู้สอน 1,525 คน ผู้ปกครองนักเรียน 29,466 คน เปิด ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 ; อ้างอิงมาจาก บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 380 คน ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 756 คน จำแนกตามสถานะของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

5.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จากโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา 4 กลุ่มเครือข่าย มีจำนวนทั้งหมด 85 โรงเรียน เลือกศึกษา 70 โรงเรียน โดยสุ่ม อย่างง่ายโรงเรียนที่ไม่ต้องการออก จำนวน 15 โรงเรียน ได้ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 70 คน

5.1.2 ครูผู้สอน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยเลือกจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนทั้งหมด 1,525 คน การสุ่มอย่างง่าย โดยการ จับสลาก ได้ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 307 คน

5.1.3 ผู้ปกครองนักเรียน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยเลือกเป็นผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 29,466 คน การสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากได้ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 379 คน

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 1 เขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์

ที่	กลุ่มเครือข่าย	จำนวน โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง				หมายเหตุ
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้ปกครอง	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้ปกครอง	รวม	
1	เมืองกาฬสินธุ์ 1	20	20	462	10,729	17	79	95	191	
2	โสมพะมิตร	20	20	434	8,243	17	78	95	190	
3	โปงลางก้าวหน้า	22	22	348	6,156	18	75	95	188	
4	เมืองกาฬสินธุ์ 4	23	23	281	4,338	18	75	94	187	
	รวม	85	85	1,525	29,466	70	307	379	756	-

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นสอบถามการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดและผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษา ในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ตอบ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ท (Likert) เกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษา

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนการสร้าง และหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และการดำเนินการป้องกันปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษาแล้วสรุปแต่ละประเด็นตาม กรอบแนวคิด

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและกำหนดโครงสร้างเนื้อหา โดยใช้ กรอบแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (การจำแนกสถานะสถานศึกษา ปีการศึกษา 2548) นำมาดัดแปลงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้อง แล้วนำข้อเสนอแนะมาพิจารณาปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท ที่ปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสม ความตรงตามเนื้อหา การใช้ภาษา และ ความถูกต้องของแบบสอบถาม แล้วนำข้อเสนอแนะมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

4.1 นางเลิศสิริระ สุระสิทธิ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา) ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตรวจสอบด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม

4.2 นางชมมาวดี สุวรรณจิตติ ศษ.ม.(หลักสูตรและการสอน) ครูชำนาญการ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา

4.3 นายชุมพล ภูโอบ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตรวจสอบด้านความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาเป็นครั้งสุดท้ายก่อนจัดพิมพ์เป็นต้นฉบับ ในการนำไปทดลองใช้

6. นำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 20 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามครั้งสุดท้าย แล้วนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1

2. ติดต่อประสานงานและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของผู้ปกครองนักเรียน โดยการติดต่อทั้งทางโทรศัพท์ และการพบปะพูดคุย แล้วแต่สถานการณ์ตามสภาพที่แท้จริง

3. ผู้วิจัยนำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจนครบตามจำนวน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. สภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ (f) และร้อยละ (%)

2. วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพตติคในสถานศึกษา ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งอาศัยเกณฑ์เฉลี่ยของลิเคิร์ต (Likert Scale) บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 102-103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 ถึง 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ถึง 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 ถึง 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 ถึง 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2546 : 103)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 F แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 56-57)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่ม

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร
 (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 87)

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง
 N แทน คะแนนแต่ละตัว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป ตามลำดับดังนี้

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพของผู้ตอบ ได้มาโดยการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบคำบรรยาย
2. ผลการศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
3. ผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะได้นำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อำเภอเมืองกาฬสินธุ์

สถานภาพของผู้ตอบ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
ผู้บริหาร โรงเรียน	70	9.3
ครูผู้สอน	307	40.7
ผู้ปกครอง	379	50.0
รวม	756	100

จากตารางที่ 3 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 756 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกเป็น ผู้บริหาร โรงเรียน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 ครูผู้สอน จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7 และผู้ปกครอง จำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

2. ผลการศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย จากตารางที่ 3-4 ดังนี้ คือ

ตารางที่ 4 การดำเนินการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษา เขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
โดยภาพรวม (n = 756)

ที่	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1	ด้านการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ตรวจสอบสุขภาพนักเรียน		
	1. ตรวจสอบตัวนักเรียน	252	33
	2. ตรวจสอบปีสภาวะ	173	22
	3. ตัวแทนนักเรียนแจ้งข่าวสาร	460	61
	4. จัดสายตรวจ หรือสารวัตรนักเรียน	280	37
	5. ตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนประจำปี	273	36
2	ด้านการตรวจเยี่ยมทั้งในและนอกสถานที่		
	1. สารวัตรนักเรียน	222	29
	2. ตัวแทนผู้นำชุมชน	112	15
	3. ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	282	37
	4. สายตรวจจากหน่วยงานอื่น	171	23
	5. ครู/เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบ	529	70
3	ด้านการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน		
	1. ชุมนุม ลานกีฬา	374	49
	2. ชมรม To Be Number One	473	63
	3. ตรวจสอบอาคารเรียนห้องเรียน ห้องน้ำ เป็นระยะ	355	47
	4. สภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น โถง	401	54
	5. เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนเพื่อช่วยกันสอดส่อง	332	44
4	ด้านการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน		
	1. ครู / อาจารย์แกนนำ	279	37
	2. ครูที่ปรึกษา/ ครูประจำชั้น	399	51
	3. ฝ่ายพยาบาล / ฝ่ายแนะแนว	310	41
	4. แกนนำนักเรียน / หัวหน้าห้อง	298	39
	5. ครูฝ่ายปกครอง / กิจการนักเรียน	362	48

จากตารางที่ 4 การดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา เขตอำเภอเมือง ภาพลื่นฐ์ ค่าร้อยละของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในกิจกรรมการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษามี ดังนี้

1. ด้านการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ตรวจสอบสุขภาพนักเรียน พบว่า สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาด้วยวิธีการแจ้งข่าวสารด้วยตัวแทนนักเรียน การจัดสายตรวจ หรือสารวัตรนักเรียน การตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนประจำปี คิดเป็นร้อยละ 61, 37 และ 36 ตามลำดับ
2. ด้านการ ตรวจเยี่ยมทั้งในและนอกสถานที่ พบว่า สถานศึกษาได้จัดกิจกรรม To Be Number One จัดสภาพแวดล้อมที่ สะอาด ร่มรื่น โลง มีชุมชนมุลานกีฬา คิดเป็นร้อยละ 63, 54 และ 49 ตามลำดับ
3. ด้านการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พบว่าสถานศึกษาได้จัดตั้งเครือข่ายคอยสอดส่องพฤติกรรมนักเรียน ประกอบด้วยมีครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง และกิจการนักเรียนและฝ่ายพยาบาล เป็นเครือข่ายให้คำแนะนำช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 51, 48 และ 41 ตามลำดับ
4. ด้านการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน พบว่า สถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายบุคลากรที่เป็นส่วนร่วมได้แก่ ครูที่ปรึกษา/ ครูประจำชั้น รองลงมา คือ ครูฝ่ายปกครอง / กิจการนักเรียน และฝ่ายพยาบาล / ฝ่ายแนะแนว ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 51, 48 และ 41 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 การดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์

ที่	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1	การดำเนินการช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง		
	1. มีแกนนำนักเรียน / หัวหน้าห้องช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง	374	49
	2. คัดกรองนักเรียนเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง	308	41
	3. มีครูฝ่ายแนะแนว คอยให้ความช่วยเหลือ	288	38
	4. นำนักเรียนที่มีปัญหาไปตรวจสุขภาพ ร่างกาย	154	20
	5. มีระบบการตรวจสอบเคหะสถานหรือหอพักของนักเรียน	140	19
2	การดำเนินการปรับปรุง / พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน		
	1. จัดสวนหย่อม ป้ายนิเทศ สนามเด็กเล่น	192	25
	2. ปรับปรุงอาคารเรียน อาคารประกอบให้สวยงามอยู่เสมอ	186	25
	3. ปรับปรุงพื้นที่เสี่ยง เช่น มุมอับ ที่ลับตา ห้องน้ำ	250	33
	4. จัดกิจกรรมของชมรม ชุมนุมลานกีฬาต่าง ๆ	271	36
	5. จัดกิจกรรมห้องเรียนสีขาว ตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ	529	70

จากตารางที่ 5 การดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ค่าร้อยละของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในกิจกรรมการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษามีดังนี้

1. การดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการเรียงตามลำดับ คือ การช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด โดยใช้บุคลากร แกนนำนักเรียน หรือหัวหน้านักเรียนอาสาสมัครช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงคัดกรองนักเรียนเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง และมีครู อาจารย์ฝ่ายแนะแนวคอยให้ความช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 49, 41 และ 38 ตามลำดับ

2. การดำเนินการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พบว่าสถานศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมห้องเรียนสีขาว ตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ การจัดกิจกรรมชมรม/ชุมนุม/ลานกีฬาต่าง ๆ การปรับปรุงพื้นที่บริเวณ

สถานศึกษาให้ร่มรื่น รวมทั้งพื้นที่เสี่ยง มุมอับ ที่ลับตา ห้องน้ำ กิจเป็นร้อยละ 70 , 36, และ 33 ตามลำดับ

3. ผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย จากตารางที่ 6-8 ดังนี้ คือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 6 ผลการประเมินระดับการปฏิบัติในการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โรงเรียนในเขต

อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในภาพรวม

รายการ	ผู้บริหาร		แปลผล		ครูผู้สอน		แปลผล		ผู้ปกครอง		แปลผล		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. ด้านการป้องกันปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	4.18	0.71	มาก	4.03	0.77	มาก	4.05	0.78	มาก	4.08	0.75	มาก			
2. ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	3.97	0.47	มาก	3.93	0.57	มาก	3.94	0.51	มาก	3.94	0.51	มาก			
3. ด้านผลการดำเนินการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	3.88	0.92	มาก	3.87	0.86	มาก	3.91	0.78	มาก	3.88	0.85	มาก			
รวม	4.01	0.70	มาก	3.94	0.73	มาก	3.96	0.69	มาก	3.96	0.70	มาก			

จากตารางที่ 6 พบว่า การประเมินผลการปฏิบัติในการดำเนินการด้านการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้ผลดังนี้

โดยรวมของการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับ มากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.08$) ด้านการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.94$) และด้านการประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.88$) โดยความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียนและครูผู้สอน ได้มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 7 ผลการประเมินระดับการปฏิบัติในการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

รายการ	ผู้บริหาร		แปลผล	ครูผู้สอน		แปลผล	ผู้ปกครอง		แปลผล	รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD	
ด้านการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา												
1. โรงเรียนมีการสำรวจปัญหาเสพติด ของนักเรียนในโรงเรียนอย่าง เหมาะสม	4.37	0.68	มาก	4.12	0.75	มาก	4.16	0.80	มาก	4.17	0.77	มาก
2. โรงเรียนได้เสนอนโยบายและ แนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกัน และแก้ปัญหาเสพติดในโรงเรียน	4.17	0.65	มาก	4.12	0.72	มาก	4.16	0.68	มาก	4.15	0.69	มาก
3. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมเพื่อจัดทำ แผนการป้องกันและแก้ไข ยาเสพติดในโรงเรียนทุกปีการศึกษา	4.14	0.66	มาก	4.07	0.73	มาก	4.10	0.78	มาก	4.10	0.75	มาก

รายการ	ผู้บริหาร		แปลผล		ครูผู้สอน		แปลผล		ผู้ปกครอง		แปลผล		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
4. โรงเรียนมีการกำหนดโครงการ/กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาสภาพจิตใจโรงเรียนไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนอย่างเหมาะสม	4.23	0.64	4.12	0.72	4.07	0.74	4.10	0.72	4.10	0.72	4.10	0.72	4.10	0.72
5. โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาสภาพจิตใจได้อย่างเหมาะสม กับสภาพปัจจุบัน	4.24	0.66	4.12	0.71	4.06	0.74	4.10	0.72	4.10	0.72	4.10	0.72	4.10	0.72
6. จัดบุคลากรผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสภาพจิตใจมีความเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ	4.36	0.63	4.13	0.75	4.06	0.80	4.12	0.77	4.12	0.77	4.12	0.77	4.12	0.77
7. โรงเรียนกำหนดหน้าที่ให้รับผิดชอบชัดเจน	4.34	0.72	4.14	0.75	4.09	0.82	4.13	0.79	4.13	0.79	4.13	0.79	4.13	0.79
8. คณะกรรมการได้ทำการศึกษาและสำรวจสภาพ ปัญหาสภาพจิตใจในโรงเรียนเป็นประจำ	4.16	0.69	3.96	0.80	3.99	0.85	3.99	0.82	3.99	0.82	3.99	0.82	3.99	0.82

รายการ	ผู้บริหาร		แปลผล	ครูผู้สอน		แปลผล	ผู้ปกครอง		แปลผล	รวม	
	$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD
9. โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อป้องกันและโรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพดี	4.21	0.74	มาก	3.95	0.78	มาก	3.99	0.77	มาก	4.00	0.77
10. โรงเรียนจัดประชุมหรือฝึกอบรมให้ผู้รับผิดชอบเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรอย่างเพียงพอ	3.94	0.72	มาก	3.85	0.77	มาก	3.93	0.78	มาก	3.90	0.77
11. ส่งครู-อาจารย์ เพื่อศึกษาดูงานด้านการป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพดี	3.91	1.04	มาก	3.81	0.97	มาก	3.97	0.82	มาก	3.90	0.90
รวม	4.18	0.71	มาก	4.03	0.77	มาก	4.05	0.78	มาก	4.08	0.75

จากตารางที่ 7 พบว่า การประเมินผลระดับการปฏิบัติในการดำเนินการด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้ผลดังนี้

โดยรวมของการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับ มาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ โรงเรียนมีการสำรวจปัญหายาเสพติด ($\bar{X} = 4.17$) โรงเรียนได้เสนอนโยบายและแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15$) และโรงเรียนกำหนดหน้าที่ให้ผู้รับผิดชอบชัดเจน ($\bar{X} = 4.13$) โดยความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองและครูผู้สอนได้มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกับภาพรวมแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน และโรงเรียนกำหนดหน้าที่ให้ผู้รับผิดชอบ ตามลำดับโดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นไปในทางทิศเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 8 ผลการประเมินระดับการปฏิบัติงานการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

รายการ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		แปลผล		ผู้ปกครอง		แปลผล		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	แปลผล		$\bar{X}$	SD	แปลผล		$\bar{X}$	SD	
1. จัดกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE ภายในโรงเรียน	4.19	0.82	4.20	0.85	มาก		4.14	0.85	มาก		4.17	0.85	มาก
2. จัดกิจกรรมโครงการ โรงเรียนดีใจเรา	4.39	0.64	4.30	0.73	มาก		4.26	0.76	มาก		4.29	0.74	มาก
3. การจัดนิทรรศการทางวิชาการ เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องโทษภัยของยาเสพติด	4.07	0.78	4.10	0.81	มาก		4.13	0.79	มาก		4.11	0.79	มาก
4. ประชุมผู้ปกครองนักเรียน การเยี่ยมบ้าน และจัดกิจกรรมเพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน	3.94	0.76	3.92	0.91	มาก		3.96	0.89	มาก		3.94	0.89	มาก

รายการ	ผู้บริหาร		แปลผล	ครูผู้สอน		แปลผล	ผู้ปกครอง		แปลผล	รวม	
	$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD
5. กำหนดให้ครู-อาจารย์ทุกคน สอดคล้องความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ในทุกวิชา	4.09	0.71	มาก	4.09	0.78	มาก	4.05	0.74	มาก	4.07	0.75
6. เชิญวิทยากรภายนอกโรงเรียนมาให้ ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่นักเรียน	3.61	0.90	มาก	3.66	0.93	มาก	3.85	0.90	มาก	3.75	0.92
7. ส่งเสริมให้นักเรียนเล่นกีฬาและ ดนตรี	4.30	0.64	มาก	4.33	0.69	มาก	4.33	0.71	มาก	4.33	0.70
8. จัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่อง พิษภัยของ ยาเสพติด	4.20	0.62	มาก	4.17	0.73	มาก	4.15	0.79	มาก	4.16	0.75
9. จัดอบรมจริยธรรมและหลักธรรม ทางศาสนา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ยาเสพติด	4.27	0.63	มาก	4.20	0.73	มาก	4.15	0.74	มาก	4.18	0.73
10. ประสานงานกับหน่วยงาน สาธารณสุข เพื่อร่วมกันแก้ไข ป้องกันปัญหา ยาเสพติด	3.84	0.71	มาก	3.91	0.78	มาก	3.90	0.81	มาก	3.90	0.79

รายการ	ผู้บริหาร		แปลผล	ครูผู้สอน		แปลผล	ผู้ปกครอง		แปลผล	รวม	
	$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD
11. ประสานงานกับหน่วยงานตำรวจ เพื่อร่วมกันแก้ไขและป้องกันปัญหา ยาเสพติด	3.51	0.85	มาก	3.67	0.86	มาก	3.57	0.90	มาก	3.61	0.88
รวม	3.97	0.47	มาก	3.93	0.57	มาก	3.94	0.51	มาก	3.94	0.51

จากตารางที่ 8 พบว่า การประเมินผลระดับการปฏิบัติในการดำเนินการด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้ผลดังนี้

โดยรวมของการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับ มาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ส่งเสริมนักเรียนเล่นกีฬาและดนตรี ($\bar{X} = 4.33$) จัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ($\bar{X} = 4.26$) และ จัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติด ($\bar{X} = 4.15$) โดยความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และ ผู้ปกครองนักเรียนได้มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 9 ผลการประเมินระดับการปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุเกิดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง กาฬสินธุ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

รายการ	ผู้บริหาร		แปลผล	ครูผู้สอน		แปลผล	ผู้ปกครอง		แปลผล	รวม	
	$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD
ด้านการประเมินผลการดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ											
1. การจัดตั้งผู้รับผิดชอบในการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.99	0.77	มาก	4.00	0.82	มาก	4.00	0.72	มาก	4.00	0.76
2. โรงเรียนได้จัดทำรายงานผล การดำเนินงานได้ทันกำหนดเวลา	4.10	0.80	มาก	4.05	0.79	มาก	4.04	0.75	มาก	4.05	0.77
3. มีการควบคุมความประพฤติของ นักเรียนที่ติดยาเสพติด โดยให้ รายงานตัวในเวลาที่กำหนด	3.94	0.96	มาก	3.91	0.81	มาก	3.95	0.73	มาก	3.94	0.79
4. มีการควบคุมความประพฤติของ นักเรียนที่ติดยาเสพติดโดยให้ รายงานในเวลาไป-กลับโรงเรียน	3.50	1.15	กลาง	3.55	1.02	มาก	3.67	0.92	มาก	3.60	0.99
รวม	3.88	0.92	มาก	3.87	0.86	มาก	3.91	0.78	มาก	3.88	0.85

จากตารางที่ 9 พบว่า การประเมินผลระดับการปฏิบัติในการประเมินผล การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง กาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้ผลดังนี้

โดยรวมของการประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานได้ทัน กำหนดเวลา ($\bar{X} = 4.05$) การจัดตั้งผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.00$) และมีการควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่ติดยาเสพติด โดยให้รายงานตัวในเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ โดยความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและครูผู้สอน ได้มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกับภาพรวม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต1
2. เพื่อศึกษาผลของการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2550
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 70 คน ครูผู้สอน จำนวน 307 คน ได้แก่ ครูวิชาการและครูที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน จากโรงเรียน 70 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย และเปิดตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และ ผู้ปกครองนักเรียน โดยเลือกจากโรงเรียนที่ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่าง จาก 70 โรงเรียน รวม 379 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

5 ระดับเพื่อสอบถามผลของการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จัดทำหนังสือขออนุญาตให้จัดเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่มีกลุ่ม ตัวอย่าง นำหนังสือส่งด้วยตนเองพร้อมกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 756 ชุด

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามรายละเอียด ดังนี้

1. การศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีการดำเนินการดังนี้

1.1 การเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ตรวจสอบสุขภาพนักเรียน โดยสถานศึกษาได้ให้มีการจัดกิจกรรมเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาด้วยวิธีการแจ้งข่าวสารด้วยตัวแทนนักเรียน การจัดสายตรวจ หรือสารวัตรนักเรียน การตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนประจำปี

1.2 การตรวจเยี่ยมทั้งในและนอกสถานที่ โดยสถานศึกษาได้จัดกิจกรรม To Be Number One จัดสภาพแวดล้อมที่ สะอาด ร่มรื่น โล่ง มีชุมชนนุถนบกิฬา

1.3 การปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดย สถานศึกษาได้จัดตั้งเครือข่ายคอยสอดส่องพฤติกรรมนักเรียน ประกอบด้วยมีครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง และกิจการนักเรียนและฝ่ายพยาบาล เป็นเครือข่ายให้คำแนะนำช่วยเหลือ

1.4 การสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน โดยสถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายบุคลากรที่เป็นส่วนร่วม คือ ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น รองลงมา คือ ครูฝ่ายปกครอง / กิจการนักเรียน และฝ่ายพยาบาล / ฝ่ายแนะแนว ตามลำดับ

2. ผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1

2.1 การประเมินผลการปฏิบัติในการดำเนินการด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียน พบว่า โดยรวมของการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับ มากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา และด้านการประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียนและครูผู้สอน ได้มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.2 ระดับการปฏิบัติในการดำเนินการด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับ ได้แก่ โรงเรียนมีการสำรวจปัญหายาเสพติด การเสนอ นโยบายและแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน และ โรงเรียนกำหนดหน้าที่ให้ผู้รับผิดชอบชัดเจน

2.3 ระดับการปฏิบัติในการดำเนินการด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก คือ ส่งเสริมนักเรียนเล่นกีฬาและดนตรี จัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว และจัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติด โดยความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียนได้มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.4 ระดับการปฏิบัติในการประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานได้ทันกำหนดเวลา การจัดตั้งผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และมีการควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่ติดยาเสพติด โดยให้รายงานตัวในเวลาที่กำหนด

ตามลำดับ โดยความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และครูผู้สอน ได้มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกับภาพรวม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีประเด็นสำคัญควรแก่การนำอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการด้านการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า การเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา มีการดำเนินการโดยแจ้งข่าวสารด้วยตัวแทนนักเรียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่การจัดสายตรวจ หรือสารวัตรนักเรียน การตรวจสอบสุขภาพของนักเรียน ประจำปี และการตรวจค้นตัวนักเรียน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจาก สถานศึกษาส่วนใหญ่ เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการแพร่ระบาด ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนด้วยตนเองมากที่สุด สถานศึกษาส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญของนักเรียน ส่วนด้านการติดตามตรวจสอบนักเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่า สถานศึกษามีการติดตาม ตรวจสอบ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง สถานศึกษาได้ดำเนินการทุกวัน ดำเนินการตามโอกาสอันควรและทุกเดือน สถานศึกษาได้จัดบุคลากร ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เป็น ครูหรือเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและสารวัตรนักเรียน ที่ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ เนื่องจาก สถานศึกษาส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับบุคลากรในสังกัด ได้แก่ ครู หรือเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนในการติดตามตรวจสอบนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพราะ การดำเนินการดังกล่าว บุคลากรในโรงเรียนถือว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยงทั้งนี้ เนื่องจาก ความใกล้ชิด และการรู้จักนักเรียนเป็นอย่างดี ของบุคลากรภายในโรงเรียน ย่อมส่งผลถึงการติดตามได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ ส่วนด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พบว่า สถานศึกษาได้จัดกิจกรรม To Be Number One จัดระเบียบสภาพแวดล้อมที่สะอาด รมรื่น โล่ง มีชุมชนลานกีฬา โดยดำเนินการทุก สัปดาห์ และด้านการสร้างเครือข่ายสอดคล้องพฤติกรรมนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่าสถานศึกษาได้จัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนคอยสอดคล้องพฤติกรรมนักเรียน ประกอบด้วยมีครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง กิจการนักเรียน ฝ่ายพยาบาลและฝ่ายแนะแนวเป็นเครือข่ายให้คำแนะนำ

ช่วยเหลือ ที่ผลปรากฏ เช่นนี้ เนื่องจาก การปรับปรุงสถานที่ เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองนักเรียน ถือว่าสำคัญมาก เนื่องจากเป็นทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่เสมือนเป็นเจ้าของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาส่วนใหญ่ จึงให้ความสำคัญกับชุมชนเป็นสำคัญ

2. การประเมินผลด้านการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวม พบว่า การดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติด อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการแก้ไข ปัญหาเสพติดส่วนการประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจากเป็นประเด็นที่ทุกฝ่ายให้ความสำคัญ และเฝ้าระวังอย่างจริงจัง ทั้งในภาครัฐและเอกชนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนูญ พยุงพันธ์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา การแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา เขตปฏิบัติการที่ 3 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาว ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนได้วางแผนป้องกันแก้ไข ปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในระดับมากถึงระดับมากที่สุด ได้ปฏิบัติการดำเนินการ ป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดมากถึงมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน ประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาว มีความ คิดเห็นแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการวิจัยของ สุเมธิ จันท์หอม (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา จังหวัด หนองคาย ผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย มีการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และ สถานศึกษาในทุกสังกัด ของจังหวัดหนองคาย มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา เสพติดในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก นั่นคือ สถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการ ดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา นั่นเอง

3. การป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการดำเนินการ มากกว่าผู้ปกครอง และครูผู้สอน ด้านการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ภาพรวม พบว่า ผู้บริหาร มีการดำเนินการมากกว่าผู้ปกครองและครูผู้สอน ส่วนด้านการประเมินผลการ

ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา พบว่า ผู้ปกครอง มีการดำเนินการมากกว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอน เช่นเดียวกัน ส่วน ด้านผลการดำเนินงานด้านการป้องกันปัญหาเสพติด ในสถานศึกษาอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหาร มีการดำเนินการมากกว่า ผู้ปกครอง และครูผู้สอน

4. ผลการดำเนินงานด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหาร มีการดำเนินการมากกว่า ผู้ปกครอง และครูผู้สอน ผลการดำเนินงานด้านการประเมินผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ผู้ปกครองมีการดำเนินการมากกว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติด เป็นภาระที่สำคัญของผู้บริหารที่ต้องให้ความสำคัญ นอกเหนือจากภาระสำคัญอื่น เพราะถ้าหากละเลยในกิจกรรมสำคัญนี้ ย่อมหมายถึง ผลสัมฤทธิ์ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องการเน้นให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ย่อมบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ไม่ได้ อีกทั้ง เด็กย่อมได้รับการคุ้มครองตามสิทธิที่พึงได้รับตามที่พระราชบัญญัติด้านสิทธิเด็ก กำหนดไว้ ได้แก่ สิทธิที่ควรอยู่รอด สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น คือ การประสานงานกับหน่วยงานตำรวจหรือองค์กรชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขและป้องกันปัญหาเสพติด ดังนั้นสถานศึกษาควรทำการประสานงานกับหน่วยงานตำรวจและผู้นำชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขและป้องกันปัญหาเสพติด โดยการติดต่อหน่วยงานตำรวจที่ใกล้โรงเรียนมากที่สุด ให้ร่วมจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมเข้าค่าย การจัดดนตรีต่อต้านยาเสพติด โดยวงดนตรีของตำรวจ เขียววิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียนเกี่ยวกับพิษภัยและการห่างไกล ยาเสพติด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ควรมีการศึกษารูปแบบแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ในสถานศึกษาที่อาจเกิดขึ้น โดยใช้วิธีการวิจัยในลักษณะอื่น เช่น เปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มี
ขนาดต่างกัน หรือเปรียบเทียบโรงเรียนในสังกัดต่างกัน หรือศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรรณิกา ศรีศตยัรสนา. การศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542.
- กลุ่มงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดร้อยเอ็ด. ยุทธการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. ร้อยเอ็ด : กลุ่มป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2546.
- กองพล สารานุกรม. บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อการป้องกันและการแก้ปัญหาการระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.
- การแพทย์, กรม. รายงานสถิติวิเคราะห์ระบบข้อมูลการติดยาเสพติดของประชากรที่ได้รับการบำบัดทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. ความรู้เบื้องต้นเรื่องยาเสพติด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : กองป้องกันยาเสพติด, 2538.
- . รายงานผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- . แผนการปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544-2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2544.
- . บันทึกข้อความที่ รอ.1713/6660 เรื่องสรุปผลประมาณการจำนวนนักเรียน-นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด ปี 2544 พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วันที่ 29 สิงหาคม 2545.
- ชัชวาล สุขหุ้ม และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่อง ความเข้าใจและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการใช้ สารเสพติดของนักเรียนนักศึกษา จังหวัดหนองคาย. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542.
- ณัฐสิทธิ์ เอี่ยมเจริญ. ความรู้เรื่องยาเสพติด. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2541.
- ดำรง วาสนะสมสิทธิ์. การประเมินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.

- ธนวัน จันทศักดิ์. การรณรงค์ป้องกันการใช้ยาเสพติดตามโครงการเพื่อนเตือนเพื่อน
ต่อความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียน
ในโรงเรียนเพื่อนเตือนเพื่อนในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2540.
- บุญชม ศรีสะอาด. พื้นฐานการวิจัยเบื้องต้น. มหาสารคาม : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2535.
- _____ วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2541.
- _____ การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ประคอง วรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ประทุม นวลเชียว. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติดของโรงเรียน
มัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. แผนการป้องกันยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ
(พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2539.
- _____ คู่มือปฏิบัติการพิเศษกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2543. RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
- ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, สำนักงาน. สถานการณ์
ยาเสพติดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ม.ป.ท., 2546.
- ผดุง แสงซ้าย และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่อง ลักษณะของนักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ที่มีพฤติกรรมเสพยาบ้า. มหาสารคาม :
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม, 2540.
- เผด็จ สกฤตโชติ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและการแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดในสถานศึกษา ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.
- พัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด, สำนักงาน. แนวทางการดำเนินการป้องกันและ
แก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542 ก.

พัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, สำนักงาน. **สิ่งเสพติด 2000**. กรุงเทพฯ :
 อรุณการพิมพ์, 2542 ข.

—————. **ปัญหาเสพติดและสถานะทางจิตเวช**. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2543.

มนูญ พงษ์พันธ์. **การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติด
 ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตปฏิบัติการที่ 3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
 2545.

ยุทธ นุชสวัสดิ์. **การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขยาบ้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. : มหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์, 2542.

รติวัน พิสัยพันธ์ และคณะ. **รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมที่มีผลต่อ
 การเสพยาเสพติดในนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา จังหวัดหนองคาย**. ขอนแก่น :
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

รัตนาภรณ์ อัครธรรมรัตน์ และคณะ. **รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสื่อรณรงค์ป้องกัน
 ยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัย
 ขอนแก่น, 2539.

วิชากร, กรม. **คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมเพื่อป้องกัน
 สารเสพติดในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.

—————. **เริ่มต้นชีวิตสดใส คู่มือการปฏิบัติงาน : การใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกัน
 และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์การศาสนา, 2540.

วิวัฒน์ หมั่นกันยา และก่อสิทธิ์ กองโหม. **“รัฐบาลกับสงครามปราบปรามยาเสพติด,”**
เดลินิวส์. 16 เมษายน 2546. หน้า 30.

วิศรา วรลักษณ์. **การเปิดรับข่าวสารความรู้เรื่องยาเสพติดและการป้องกันสิ่งเสพติด
 จากสื่อมวลชน และสื่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัด
 กระทรวงศึกษาธิการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **กรอบและแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว**.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

———. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.

สมบัติ ท้ายเรือคำ. เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัยการศึกษาเบื้องต้น. ภาควิชาวิจัย
และพัฒนาการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.

สถิต กุลสอน. ปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542.

สถิตแห่งชาติ, สำนักงาน. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด ปี 2543. กรุงเทพฯ : กองคลังข้อมูล
และสนเทศสถิติสำนักนายกรัฐมนตรี, 2544.

สมพงษ์ จิตระดับ. “เด็กคือเหยื่อ เครื่องมือ ตลาด และการพนันผิด,” มติชน. 8 มกราคม
2543. หน้า 5.

สมศักดิ์ คณาธิปไตย. บทบาทของครูมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดหนองคาย ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.

สุเมธี จันทร์หอม. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในสถานศึกษา จังหวัดหนองคาย. หนองคาย : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
หนองคาย, 2544.

อรอนงค์ หงษ์ชุมแพ. ความรู้เกี่ยวกับยาบ้าและการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้า
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.

———. การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในอำเภอจังหาร. ม.ป.ท., 2546.

Correman, J. Berghard and Perdrizet, S.L. “Adolescent et le Tabagisme,” *Journal du
Medicine De Strasbourg*. 9(1) : 483-486, 1978.

Matthews, R.G. “Cigarette Smoking Among Secondary School Children in 1975,”
Journal of Epidemiology and Community Health. 32(1) : 53-58, 1974.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามการดำเนินการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดและผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
ในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
5 ระดับ เพื่อสอบถามผลของการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
ตามเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

5 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับมาก

3 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

3. ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผลการตอบในครั้งนี้
ผู้วิจัยจะนำเสนอผลในภาพรวม จึงไม่เกิดผลเสียแก่ผู้ตอบ แต่จะเกิดประโยชน์สูงสุดในการ
ดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา จึงขอความร่วมมือจากท่าน
ตอบทุกรายการตามความเป็นจริงที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(นายศิริวัฒน์ จันทร์เพชร)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่งปัจจุบันของท่าน

- ผู้บริหาร   ครูผู้สอน
- ผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบตรวจสอบรายการการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ในสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปฏิบัติที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและ
ตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรม

1. ด้านการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

- 1.1 สถานศึกษา จัดให้มีการดำเนินงานตามกิจกรรมใดบ้าง เพื่อเฝ้าระวังปัญหา
การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา
- ตรวจสอบ
- ตรวจปีศาจ
- จัดให้มีตัวแทนนักเรียนแจ้งข่าวสาร
- จัดให้มีสายตรวจ หรือ สารวัตรนักเรียน
- ตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนประจำปี
- 1.2 สถานศึกษาจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบ หรือ สอดส่องพฤติกรรมของนักเรียน
กลุ่มเสี่ยง โดยคณะดำเนินการตามข้อใดบ้าง
- สารวัตรนักเรียน   ตัวแทนผู้นำชุมชน
- ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน   สายตรวจจากหน่วยงานอื่น
- ครู / เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบ
- 1.3 สถานศึกษามีการปรับปรุง/พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนตามข้อใดบ้าง
- จัดตั้งชุมชน ลานกีฬา
- จัดตั้งชมรม To Be Number One
- ตรวจสอบอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ เป็นระยะ
- จัดระเบียบสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น โล่ง
- สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน เพื่อช่วยกันสอดส่อง

1.4 สถานศึกษาสร้างเครือข่ายในการสอดส่องพฤติกรรมนักเรียนตามข้อใดบ้าง

- มีครู / อาจารย์แกนนำ
- มีครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น
- มีฝ่ายพยาบาล / ฝ่ายแนะแนว
- มีแกนนำนักเรียน / หัวหน้าห้อง
- มีครูฝ่ายปกครอง / กิจการนักเรียน

2. การดำเนินการด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

2.1 สถานศึกษามีวิธีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรือเด็กกลุ่มเสี่ยง ตามข้อใด

- มีแกนนำนักเรียน / หัวหน้าห้องช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง
- คัดกรองนักเรียนเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง
- มีฝ่ายครูฝ่ายแนะแนว คอยให้ความช่วยเหลือ
- นำนักเรียนที่มีปัญหาไปตรวจสุขภาพ ร่างกาย
- มีระบบการตรวจสอบเคหะสถานหรือหอพักของนักเรียน

2.2 มีการปรับปรุง / พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อช่วยแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามข้อใดบ้าง

- จัดสวนหย่อม ป้ายนิเทศ สนามเด็กเล่น
- ปรับปรุงอาคารเรียน อาคารประกอบให้สวยงามอยู่เสมอ
- ปรับปรุงพื้นที่เสี่ยง เช่น มุมอับ ที่ลับตา ห้องน้ำให้ร่มรื่น
- จัดตั้งชมรม ชุมนุม ลานกีฬาต่าง ๆ
- จัดกิจกรรมห้องเรียนสีขาว ตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดและ
ผลการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

การดำเนินการ	ระดับปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา					
1. โรงเรียนมีการสำรวจปัญหายาเสพติดของนักเรียนในโรงเรียนอย่างเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. โรงเรียนได้เสนอนโยบายและแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมเพื่อจัดทำแผนการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนทุกปีการศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. โรงเรียนมีการกำหนดโครงการ/กิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนไว้ในแผนปฏิบัติของโรงเรียนอย่างเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดได้อย่างเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. จัดบุคลากรผู้รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดมีความเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. โรงเรียนกำหนดหน้าที่ให้ผู้รับผิดชอบชัดเจน.....	.....	.....	.....	.....	.....

การดำเนินการ	ระดับปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8. คณะกรรมการได้ทำการศึกษาและสำรวจสภาพปัญหาสาเหตุคิดในโรงเรียนเป็นประจำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุคิด.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. โรงเรียนจัดประชุมหรือฝึกรวมให้ผู้รับผิดชอบเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรอย่างเพียงพอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. ส่งครู-อาจารย์ไปศึกษาดูงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุคิดนอกสถานศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
ด้านการแก้ไขปัญหาสาเหตุคิดในสถานศึกษา					
12. จัดกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE ภายในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
13. จัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
14. การจัดนิทรรศการทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องโทษภัยของยาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
15. ประชุมผู้ปกครองนักเรียน การเยี่ยมบ้าน และจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
16. กำหนดให้ครู-อาจารย์ทุกคนสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในทุกวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
17. เชิญวิทยากรภายนอกโรงเรียนมาให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่นักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....

การดำเนินการ	ระดับปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
18. ส่งเสริมให้นักเรียนเล่นกีฬาและดนตรี.....	.....	.....	.....	.....	.....
19. จัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องพิษภัย ของยาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
20. จัดอบรมจริยธรรมและหลักธรรมทาง ศาสนา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
21. ประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขเพื่อ ร่วมกันแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
22. ประสานงานกับหน่วยงานตำรวจเพื่อ ร่วมกันแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
23. ประสานงานกับหน่วยงานทหารเพื่อร่วมกัน แก้ไขป้องกันปัญหาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
24. ประสานงานกับโรงเรียนเครือข่ายเพื่อ ร่วมกันแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
25. ประสานงานกับองค์กรในชุมชนเพื่อร่วมกัน แก้ไขป้องกันปัญหาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
26. ประสานงานกับวัดเพื่อร่วมกันแก้ไขป้องกัน ปัญหาเสพติด.....	.....	.....	.....	.....	.....
27. การจัดตั้งผู้รับผิดชอบในการประเมินผล การปฏิบัติงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
28. โรงเรียนได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ได้ทันกำหนดเวลา.....	.....	.....	.....	.....	.....
29. มีการควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่ ติดยาเสพติด โดยให้รายงานตัวในเวลา.....	.....	.....	.....	.....	.....
30. มีการควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่ ติดยาเสพติด โดยให้รายงานในเวลา ไป-กลับ โรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑.๐๑ / ว ๒๔๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นายชุมพล ภูโอบ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายศิริวัฒน์ จันทร์เพชร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรสาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชา
สมทบ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การป้องกันและแก้ไขปัญหา
เสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑” เพื่อให้
การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัยด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย สถิติ การวัดและประเมินผล
ดังแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑.๐๑ / ว ๒๕๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นางชมมาวดี สุวรรณจิตติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายศิริวัฒน์ จันทร์เพชร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรสาขาการบริหารการศึกษา ภาคสมทบ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัยด้านเนื้อหา ภาษากาพย์ สติดี การวัดและประเมินผล ดังแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑.๐๑ / ว ๒๔๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นางเลิศศิระ สุระสิทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายศิริวัฒน์ จันทร์เพชร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรสาขาการบริหารการศึกษา ภาคสมทบ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัยด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย สถิติ การวัดและประเมินผล ดังแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑.๐๑ / ว ๒๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายศิริวัฒน์ จันทร์เพชร รหัส G ๔๘๒๑๒๑๑๘ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ กำลังศึกษาวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑” เพื่อให้การศึกษาและการวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยฯ จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจาก สถานศึกษาใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑.๐๑ / ว ๒๕๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายศิริวัฒน์ จันทร์เพชร รหัส G ๔๘๒๑๒๑๑๑๘ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ กำลังศึกษาวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑” เพื่อให้การศึกษาและการวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตาม
วัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยฯ จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจาก สถานศึกษาใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรรวณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ศิริวัฒน์ จันทร์เพชร
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2501 ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย ถนนกสิกรรม อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 17 หมู่ที่ 6 ตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2532 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม พ.ศ. 2551 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม